

ఇండియా విప్లవాండు దేశముల రాజకీయ పరిస్థితులు.

—(1)—

ఈవిషయమును గూర్చి యొకరు 'టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా' పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

పెంట్లండు ప్రభువు గారి కిట్లాలోచనా విరహిత కార్యము దేశమందంతటను ఆకాంతివాదమునకుఁ గారణ భూతిమైనది. ప్రభుత్వము ప్రపంచమును వేధించుచున్న యా క్రూర సంస్థానము ప్రారంభమగు సమయమున వైప్లాండు దేశ పక్షపాతియై యుండెను. విప్లాండు జాతీయ వాదు లకుఁ హోమబూలును సంపాదించుటకు సర్ ఎడ్వర్డు కార్న్ నుగారు ప్రభుత్వము వారితో కత్తిగట్టి పోరాడ సంసిద్ధులై యుండిరి. యుద్ధము తీవ్రముగ నున్న యనంతమున, విప్లాండు దేశ మణింపబడినది. ఇంతింతయును, ఆందోళన భూ యజ్ఞమును నిర్వహించుచున్నది.

ఆంధ్రదేశ, నిరంకుశాధికారము దగు కర్ణాట ప్రభువు గారు గూడ, విప్లాండు కిట్లాలోచనా విరహిత, ఆంగ్లే యులు చేయు యుద్ధమును జయప్రదముగ గొనసాగింప య త్నించుటలేదనియు, రాజకీయమును హోమబూలు సొంతి, దేశమున కాంతి నెలకొల్పి యాయుధమునకు సహాయమునర్ప నట్లు గావించవలెననియు, ప్రభువుల సభలో నుడివియుండిరి.

ఇక హిందూదేశ పరిస్థితుల నియత యవలోకింతము. భారతదేశము రాజభక్తి గలిగి, శాంతివంతముగనుండి, ఆంగ్లే యుల విజయమునకై తన పుత్రులను, భవమును, సర్వమును భారదోసి, సామ్రాజ్య సేవమునకై పడరాని కష్ట ముల పడుచుండినను, సామ్రాజ్యముయొక్క శత్రువుల వై యుద్ధ సమయమున ప్రయోగింపదగిన, కఠినమగు ఇండి యా రక్షకశాసనమువారే బడి యెన్నియో కడగండ్ల గుడుచు చున్నది. యుద్ధానంతరమున హిందూదేశ పరిపాలనాపద్ధతుల నిర్ణయించి ప్రకటించుదనియు, హోమబూలు ఆశయమున కనుగుణమగు సంస్కరణముల చేయవలయు ననియు భారతీ యులు చేయు న్యాయసమ్యతాందోళనము నణగద్రొక్క యత్నింపుచున్నారు.

విప్లాండుదేశ మరాజకస్థితిలో నుండి, ఆంగ్లేయులకు పక్షపాతిని బడెను గుటచే, ఆదేశపురాజకీయ నేరండు లగు ఖయీలీలను ప్రభుత్వమువారు విడుదలచేసిరిని కామన్సువభలో బోవర్లాగారు ప్రకటించిరి. కాని హిందూదేశము రాజభక్తి భూతిమై శాంతివంతముగ నుండుటచే పెంట్లండు ప్రభువు గారు శాస్త్రసమ్యక్తముగ రాజకీయ సంస్కరణలబ్ధికై యాం దోళనము చేయుచున్నారని దెలిసింది, బీసెంటమ్మగారిని ఆమె యిరువురి సహకారులను ఇండియా రక్షణశాసనము ననుసరించి నిర్బంధావాసమున నుంచిరి.

ఈ పెంట్లండుదేశముల స్థితిగతులను సరిపోల్చి చూచిన యెడల, భారత దేశీయుని మానసమున నపాయకర మగు నాలోచన బుద్ధివలననే పెంట్లండు ప్రభువుగారు చేసిన యుపన్యాసమును ఇట్లా (కత్తిగట్టి) పరిపాలకులు గూడ నామో దించిరి. కాని ప్రభుత్వమువారి తేమము నెవ్వరు నరయరైరి.

మామ సంవత్సరముల నుండి తీవ్రముగ జరుగుచున్న మహా సంస్థానము గొప్ప ఆశయములకై జరుగుచున్నది. అందు చిన్ని రాజ్యములు స్వాతంత్ర్యము ననుభవింపవలెననియు, నెట్టి అధికారంపన్న మగు దేశమైనను వీనిపై రాజ్యము జేయక, వీని వ్యక్తిత్వమును, వ్యవస్థలమును పెంపొందించు కొనవను నీయకలెననియు మిత్రమండలివారిలో బాధ్యతగల నాయకు లనేకపర్యాయములు ఘంటాపథముగ వక్కాణించి యున్నారు.

ఇట్టి సందర్భములలో, మిత్రమండలివారి ఆశయముల కనుగుణముగ హిందూదేశపరిపాలనా విధానములను ప్రకటిం పు దని ప్రభుత్వమువారిని కోరుట మహాపాతకమా? అట్లు కానియెడల గౌరవమువారు కఠినశాసనప్రయోగముగావించు టెందులకు? ఈ విధానముల ననుసరించువారు దేశచరిత్రలను పఠింపలేదని తోచెడిది. భావస్వాతంత్ర్యమును రూపుమాప యత్నించుట అత్యవినాశకమునకు కారకము. ఈవిధముగనే రష్యాదేశపు నిరంకుశాధికార ప్రభువు కూడ వర్తించి ప్రజల బలదాముల బెట్టిరాడు. కాని దేశము బాధల ననుభవింపలేక పోయినది. రుష్యాధికార వర్తి అధికారమిందు మూలమున నామ మాత్రావశిష్ట మైనది.

మా లండను లేఖ

—(2)—

(పూర్వ సంచికానుబంధము)

ఆహారపదార్థములు, నూతనోద్యోగి

ఆహారపదార్థ పరిపాలనము కోవరు మియరు ప్రభువున కిచ్చింపలేదు. ఈ పదవికి రాండ్ల ప్రభువు నియోగింప బడి నని 15-వ తేదిని బోవరులగారు వెలువరించిరి. ప్రజాలోగ్య ములైకగమును నెలకొల్పి యత్నించు చుండుటచే రాండ్ల ప్రభువు స్థానిక పరిపాలనా సంఘమును విడువ నిచ్చింప దయ్యెను గాని బలవంతమునై నిషేధవి నంగీకరింపచెను. ఆహార పదార్థపరిపాలనోద్యోగిత్వమును చేయనిన వెంటనే, లాభ ముల జేసికొను నుద్దేశము గల వారిని చక్క బరతుననియును, ఆహార పదార్థముల ధరలను తగ్గించుట ఆత్యావశ్యకమనియును రాండ్ల ప్రభువు వెల్లడిచేసెను.

రాజకీయ బండెలగు విప్లాండు దేశీయులను విడుదల చేసితిమని 15-వ తేదిని ఛాన్సెలరు తెలియపరుపగనే సభ యలందంతట నుత్సాహము కలిగెను. అందు విప్లాండు సభ్యులు పట్టురాని సంతసము నందిరి. విప్లాండు సభ జయప్రదముగ జరుగ వలెనని తుమాపణ సొంతట యగత్యమని ప్రజలు తలంచి యుండుటచే, దొరతనమువారి కై వీలను విడుదల చేతురని ప్రజలదివరలోనే యూహించియుండిరి.

విప్లాండు విప్లవమున పనిచేసినందువలన బంధింపబడిన మార్క్స్విజ్ఞా అను నామె విడుదలచేయ బడుటయెగాక, నీమె పాస్ మెంటు సభ్యులతో పాటు నిన్నటిదినమున (20-8-17) విందారించుచుండెను. ఈమెతోడ నీమె సోదరి ఇకగోరు బూతు, అను నామెగూడ యుండెను. చెరసాల భోజనమున నుండి మార్క్స్విజ్ఞాన కేంథ శ్రీభ్రమున స్వేచ్ఛయలవడి, విందా రించుట లభ్యమడెను!

చెన్నపురి ప్రవాసశిక్షలు

నిన్నటిదినముననే చెన్నపురి ప్రవాసశిక్షా సమాచారము లివట పత్రికలు వెలువరించెను. విద్యార్థులవిషయమై చెన్న పురి, బొంబయి దొరతనము లొనర్చిన నిర్బంధములను గూడ హిందూదేశపు తపాలాలో నిన్నటిదినముననే వచ్చినవి. పొర బాటుని బులెటిను పత్రికలయము శోధింపబడిన దనియు, నేరాశోపణ మొనర్చు పత్రికములమున్నగున వెచ్చియు కాన రాలేదనియు గూడ తెలియవచ్చినది. ఆంగ్లేదేశపు పత్రికాసం పాదకులెట్టి విషయముల నెత్తుకొనరు. వారేమి చేయగలరు? విప్లాండు కై దీటు తుమింపబడు చుండుటయు, ఇండియాలోని ప్రభుత్వములు కఠినమగు శాసనములు చేయుచుండుటయును పోల్చిచూచిన వ్యక్తిత్వము వ్యక్తము కాగలదు.

నిరంకుశాధికారుల యొక్కయు, ఆంగ్లే ఇండియనుల యొక్కయు అగ్రహమునకు పాత్రురాలగుటకు బీసెంటమ్మ గారేమిచేసిరి? ఆమెయెం దెట్టి లోపములున్నను, పెంట్లండు ప్రభువుగారును, ఆంగ్లేఇండియను పత్రికలును ఆమెపై నెట్టి దోహదోపణమును గావించినను, ఆమె యెప్పుడు ఆరాజకాం దోళనమునకు విముఖురాలై యున్నదని యెల్లరు నేకగ్రీవ ముగ చెప్పక తప్పదు. బీ సెంటమ్మ గారి పై నన్యాయముగ కఠినశాసనము ను పెంట్లండు ప్రభువు గారు ప్రయోగించుటచే, రాజకీయ సంస్కరణములకు జేయ బడు న్యాయసమ్యతాందోళనమునే అణగద్రొక్క ప్రభుత్వ ములవారు యత్నింపుచున్నారని ప్రజలలో నభిప్రాయము గలిగి, దేశముననొక నూతనశక్తి యుద్భవమైనది. భారతవర్ష మందంతటను వ్యాప్తమగుచున్న కోపాలనమున కిదియే కారణ ము. నిరంకుశాధికారులు బీసెంటమ్మగారి యుద్ధమును అసం తుష్టిదాయకమైన దని తలచినంత మాత్రమున దాని కాన్య భావమురానేరదు. ఒకజేత ఈమె యత్నము లశాస్త్రీయము లే యైనచో, ప్రభుత్వమువారు కూడ న్యాయసమ్యక్తముగనే యీమెయెడల వర్తింపక, ఇండియా రక్షకశాసనము నేల ప్రయోగించిరో తెలియరాకున్నది.

బ్రిటిషువారు ఘోరసంస్థాన నిమగ్నమానసులై యున్నతే నెట్టి రాజకీయ సంస్కరణముల గోరుట పాడికా దని మనవారిలో కొందరు నుడుపురురు. కాని, విప్లాండు, దక్షిణాఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా, కనడా, ఇంగ్లాండు దేశములలో నైతము ప్రభుత్వమువారికి ప్రతికూలముగ నాందోళన మీ యుద్ధసమయమున జరుగుచుండలేదా? ఇట్టి సందర్భమున హిందూదేశమున న్యాయసమ్యతాందోళనము నైనను గావించ రాదని చెప్పట ధర్మమా?

6, జూలై 1917

పి. డి. ఎమ్.

శ్రీలలితజయము

బీసెంటమ్మగారి నిర్బంధావాసశిక్షా సమాచారము దెవ వశమున శ్రీలలిత రాజకీయస్వాతంత్ర్యము సొంతటను గూర్చి పార్లమెంటుసభలో చర్చ యగు దినముననే తెలియ వచ్చెను. ప్రతిపక్షు లోడింప బడిరి. శ్రీలలిత విజయము కలిగి సంతసము హెచ్చెను. గాని దూరదృష్టిగల కొందరు, విశేష మగు సంతోషమున కవకాశము లేవనియు, పార్లమెంటు సభ లో నెట్టి తీర్మానము లనేకము లిదివరలో చేయబడియుండె ననియు, అనుచున్నారు.

గ్రీనులోని మార్పులు.

మిత్రమండలివారి హైకమిషనరు ఎమ్. జోసెఫుగారు చేరిన యనతికాలముననే కాంప్లెంట్లైను రాజు సింహాసనమును వీడెను. గ్రీనురాజ్యము నీతడు విడిచినందువలన కొంత విక్రాంతి కలిగినది. గాని విక్రాంతి తాత్కాలికమైనదయ్యెను. క్రొత్త రాజుగారి ప్రకటనము ప్రాత సార్వభౌముని స్మరింపజేయును. అవారతరము తెచ్చియు సంభవింపబడిన, వెనిజలగు గారకి కారమునకు రావచ్చును. తనూలమున మిత్రమండలివారికి గ్రీను రాష్ట్రమున అనుకూలముగ నుండును.

పాలెస్టినునందలి యూదు లాపురమును తమస్వంత మొ నర్చుకొని తమపాలనము నేర్పరచుకొనుటకు ప్రయత్నించుచు న్నారు. తత్కారణమున నిచట మామృదీయు లందరును కాగ్ స్ట్రెను మందిరమున సొకసభ జేసిరి. సభాధ్యక్షుడు, ఇస్సాహి, కిడ్వే మున్నగు మహమ్మదీయులు, "నేలెస్టినునగర మొక్క యూదులకేగాక మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులగుడ పుణ్యభూమి"యను నగళమును సొక్కి పలికిరి. మతగురువు మహమ్మదువారు మెడినాలో పూడ్చబడియుండినను, మహమ్మదీ యులు మెడినాకంటె జెరూసలేమునె ఎక్కువ పుణ్యభూ మిగ నెంచుచున్నారు. ఇది గాక మహమ్మదీయ ప్రభువులు క్రైస్తవుల కెన్ని విధములనో సహాయ మొనర్చియుండిరి. క్రైస్తవుల లొకరినొకరు నణకుకొనకుండ గాపాడినది మహమ్మదీ య పాలకులు. క్రైస్తవులు గొనివచ్చెడి సరుకులపై వీరు సుం కములను విధించియుండలేదు. తురుష్కదేశము యుద్ధమునకు దిగుటకు పూర్వము, మహమ్మదీయుల పుణ్యస్థలముల కెట్టి హానిని గలిగింపకుండుమని ఆంగ్లేయులు వాదన మొనర్చియు న్నారు. ఈవాక్యము నిపు డాంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు పాలింపనగు నని వైసభయందు హెచ్చరింపబడెను. లండను పత్రిక లీపై విషయమును చర్చించినవి కావు. విషయ మంత ప్రాముఖ్య మగునదని యాపత్రికలు తలంపకపోవుట శోచనీయము.

కాగ్ స్ట్రెను మందిరమున 19 వ తేదిని తూర్పుఇండియా సమాజమువారిొక సభను గావించిరి. సభయందు బొంబయి పురాలోగ్యమును గూర్చి సి. కార్మిటు జేమ్సు ఎమ్. ఐ. సి. ఇ. గారొక యుపన్యాసమును చదివిరి, బొంబయి నగరమున మురికి నీటి కాలువలస్థితి చాల శోచనీయముగ నుండెను. ఈ విషయమున శ్రద్ధబట్టి పనిచేయ నారంభింప ధనము లభ్యపర చిరిగారు. అక్కడక్కడ స్వల్పమగు కార్యముల నీకారణ మున తలపెట్టవలసి యుండెను. ఇట్లు 40 సం॥లు జరిగినది. ఇపుడు బొంబయినగరమున మురికినీటి కాలువలు చక్కగా నమరియున్నవని జేమ్సు గారు తమ యుపన్యాసము నంత మొందించిరి.

ప్రత్తిపండించునట్టియు, నూలును వడకునట్టియు ప్రదేశ ములు తెలిసికొనవలసిన విషయమొకటి కలదు. నూలుసరుకుల వ్యాపారము తాత్కాలికముగ చేయగూడదని 20 వ తేదిని వర్తకసంఘమువారిొక నిబంధన సొందర్పిరి. నూలుసరుకుల ధర 1½ పిల్లింగులకు పెరిగిపోయినది. యుద్ధమునకు పూర్వమున వీటిధర సుమారు 7 పెన్నులుండెడిది.

టాంకామైరులో ప్రత్తి చాలక యున్నది. ఇంచువలన వారలకు చాల నాత్రముగ నుండెను. ప్రత్తినియిన చాల స్వల్ప ముగనుండ, విదేశములనుండి ప్రత్తి విస్తారముగ దిగుమతి యగుచుండుటలేదు. ప్రత్తిపంట స్థితిగూడ సంతృప్తికరముగ లేదు. యంత్రాలయములను కొంతకాలము కట్టిపెట్టవలయునని యంత్రాలయాధికారులును కూలీలును గూడ భయమందు చున్నారు. కట్టిపెట్టెలింకను కఱవుగ నున్నవి. వర్తకపు స్త్రీమధ్య గూడ చాలతక్కువగ నున్నవి. —మెనేజి పత్రిక.

సంయుక్త పరగజాల తెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు క్రొత్త నెంటులో హిందూకాలేజిని తెరచిరి. వారణాసిమహారా జుగారును, సర్ సుందరరాణుగారును పండిత మదన మోహన మాశేష్ఠగారును, మహామహోపాధ్యాయ పండిత ఆదిత్యరామ భట్టాచార్యగారును, బాబు భగవాన్ దాసు గారును, రాయ బహద్దరు చక్రవర్తిగారును ఇంక ననేకమంది భారతీయులును, శ్రీలలిత ఆచటికి విచ్చేసిరి.

సాంఘిక శాస్త్రము.

సంఘ సంస్కరణము.

సూర్యనారాయణరావుగారికి ప్రత్యుత్తరము.

అమెరికానుండి ఆవటపల్లి నారాయణరావు గారిటులు

వ్రాయుచున్నారు:—

ఏప్రిల్ ౨౭ 4౩ తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు శ్రీ వ్యూహ సూర్యనారాయణరావుగారు సంఘసంస్కరణ సభలనుగూర్చి చర్చించుచు సాంఘిక సూత్రము లని కొన్ని ప్రత్యక్షవిరుద్ధ సూత్రములను ప్రకటించినారు. సూర్యనారాయణ రావుగారు బి.ఏ. బి.ఎల్; ఎల్.టి; అను మూడు పరీక్షలయందు గుర్తింపులై ప్రఖ్యాతిగాంచిన న్యాయవాదులు. దేశహితై కాభిలాషులు. సహచార సంపన్నులు. ఇట్టి వారి యభిప్రాయములను సామాన్యజనులు, ఆత్మవిచారణ లేనివారు, పరమ ప్రమాణముగ తీరికొనెదరు. కావున, నా ప్రత్యుత్తరము.

సూర్యనారాయణ రావుగారు మన సంఘ సంస్కరణలను గూర్చి చెప్పినదంతయు యథార్థమే యగును. మన సంఘ స్వరూపమును, తత్వమును తెలియని నే ఎంత పెనుగులాడినను బిశేషలాభముకలుగజాలదు. అది యనగమునే వాటిల్లజేయును. మనదేశమున మూఢ విశ్వాసములు మన జీవప్రకాశిన్లై కళపఱచుకొని, మనలను కేవలము జీవచ్ఛములను గావించినవి. మన దేశమున మతము పేరున అవలంబింపబడుచున్న అభిప్రాయములలో నూటికి 99 వంతులు మంత్రములు, తంత్రములు, బలులు, మూఢ విశ్వాసములు తప్ప, జ్ఞానభాగము సామాన్యులలోనే కాదు విద్యావంతులమని చెప్పుకొను వారిలోను కనుపడదు. ప్రస్తుతము మనసంఘము పట్టుకాయలోని పురుగునల కేవలము మృత్యు జెందలేదు. చలనము కలిగియుండను లేదు.

కాని, “సంఘముయొక్క పరిమాణావస్థకును, దాని చుట్టునుండు పరికరములకును భిన్నమైన నూతనభావములు, అభిప్రాయములు, బలవంతముగా చొప్పించినను అవి శాశ్వతముగ నిరపడవు” అని సూర్యనారాయణ రావుగారు లిఖించియున్నారు. పరిణామ సిద్ధాంతమనగా నేమి? ఈ సిద్ధాంతము ప్రకారము ప్రపంచమంతయు భిన్నరూపము ధరించియున్నది. ఈ భిన్నత్వము పుట్టుకతోడనే కలుగును. జీవోత్పత్తి విశేషమయి, నానాట జీవయాత్ర దుష్టుట మగుచున్నది. ఇట్టి జీవయాత్రయందు సంక్రమించుచున్న సంఘట్టనకు నిలువ లేని ప్రాణులు నశించుచు, నిలువ శక్తిగలవి ప్రబలి వర్ధిలుచున్నవి. ఇదియ పరిణామ సిద్ధాంతము. మనమీ నిరంతర సంఘట్టన యందు నశించుచున్నామా? లేక వర్ధిలుచున్నామా? ఇదియే మన యాంధ్రులు చేయవలసిన విచారణ. ఇట్టి సిద్ధాంతము నాధారపఱచుకొని, సూర్యనారాయణ రావుగారు “సంఘముల యభివృద్ధి స్వభావజనితమైనదే కాని, ఒకరి చేతులలో లేదని” బహుసాహసముగ బలికినారు. ఇది సాంఘిక ధర్మము కాదు. యభివృద్ధియంతయు మానవుని హస్తగతమై యున్నది.

అభివృద్ధియనగా నేమి? మార్పుఅనగా నేమి? మార్పు అభివృద్ధి కావచ్చును. కాకపోవచ్చును. కంటికి గనుపడునది మార్పు. బుద్ధిచే నిర్ణయింపబడునది, అభివృద్ధి ఒకటి నట్టి కదలిక. ఇంకొకటి ప్రజలకు కుభమును, సౌఖ్యమును నొసగూర్చునది. మనదేశమున జరుగుచున్న విపరీతపు మార్పులన్నియు అభివృద్ధి సూచకములుకావు. మనము మారుచుండవచ్చునని అంతమాత్రమున సంఘము వృద్ధిచెందుచున్నదని చెప్పి పీలులేదు. అభివృద్ధియంతయు ప్రయత్నమువై నాధారపడి యున్నది గాని స్వభావసిద్ధముగ గలుగునది కాదు. సంఘము విషయమున స్వభావసిద్ధ ధర్మము నాశనముకాని వృద్ధి కాదు. మృత్యువుకాని ప్రాణముకాదు.

పరిణామము అన్ని ధర్మములవలెనే ఇదియు సొక ధర్మము. దానికి మనము బద్ధులమయ్యును నేవకులముకాము. పరిణామమువలెనే మానవకోటియొక్క అభివృద్ధి కనేక ధర్మములు నిర్వచింప బడియున్నవి. వీని యవలంబకులు సుఖించెదరు. తదితరుల దుఃఖించెదరు. పరిణామ ధర్మముకానిందు మడియొక ధర్మము కానిందు. ప్రజలను బడిపంతులు వలె బెత్తుమనీకొని ముందునకు నడవజాలదు. అదియొక హెచ్చరిక. నడువవలసిన దారిని, దారిలోగల అటంకములను చూపునగాని, చేయిబట్టి గమ్యస్థానమున కీడ్చుకొనుట. అది మన భూత భవిష్యద్వర్తమానముల గతికి కర్తకాదు. అది సర్వ కాలముల యభివృద్ధిని ముందుగనే వ్రాసిపెట్టి యుండలేదు.

అటులయినచో ప్రపంచమంతయు నీసరికే నశించి యుండును. ఇట్టియవస్థలో, మానవ ప్రయత్నమునకు వ్యవధియే యుండదు. పరిణామము ప్రయత్నము చేయును! నిరంతర ప్రయత్నము చేయును! సంఘట్టమునందు మునిగి పోకును. నలిగి పోకు అని సహాధుషించుచు అభివృద్ధికి పురికొల్పు చున్నది. సాంఘిక శాస్త్రమునందు, బుద్ధిపూర్వకమగు ప్రయత్నము ప్రధానముకాని, స్వయము కాలవశము చేసి, కాల విద్యబడురీతి నీడ్చుబడునది ప్రధానముకాదు. ఇందు మొదటిదే గమ్యస్థానమునకు చేర్చుకొని గలిగి యున్నది గాని రెండవది కాదు. ఈరెండవ పద్ధతి మన కెల్లప్పుడు అనుభవమునందున్నదే. మన తండ్రులు మనతాతలు మనముత్తాతలు నివసించిన ఇంటియందే నివసించుచు, నారు శ్రవ్యక చెలరచుకొనే త్రవ్వ నీరుత్రాగుచు, వారు వదలిపోయిన కొయ్యయొక్క తోడనే నేర్వము చేయుచు, ఎన్నడైన పొగుగొనున కెల్లప్పుడు చచ్చినను ను యిలవడకుండ కాలినడక నడచుచు, అక్కడకు మనచెంబులు, మనతపైలులు, మనబియ్యము, మనపప్పు, మనకప్ప, మూటగట్టుకొనివెళ్ల, పొరుగువానవలకుండ స్వయంసాకములు చేసికొని, భోజనవయసున కాకిరైయ చూడకుండ తెరలు గట్టుకొని భుజించుచు, నాలుగుచేల సంవత్సరముల నాకు పెద్దలు చెప్పిపోయిన దానికి ఆత్మకమైన వ్యత్యాసము లేకుండ, విచక్షణలేకుండ, విచారణలేకుండ ప్రాప్తపుచ్చుచు నడచుచుంటిమి? కాని సూర్యనారాయణరావుగారు నిర్వచనముచేసిన స్వభావసిద్ధమైన అభివృద్ధి యిదియే! ధర్మమునకు నాక్షిణ్యము లేదు. అది తనయధికారమును మూడూపాదములతో నిర్వహించుచు, నీటిక సంఘట్టనయందు బుద్ధిబలము, శరీరబలము, నీతి బలములేని మండప్రజలను వెనుకకీడ్చి పాదవేయుచున్నది.

నేర్లుసారియున్న ఆచారములు సులభముగ నశింపవనియు, అవి కొంతనష్టమును కలుగజేయుచున్నను, వానిలో నున్న మంచినిబట్టియే వానిని జనసామాన్యులు ఆవలంబించుచున్నారనియు, మఱియొకసంగతి వ్రాసినారు. అవును నిశ్చయమే. ఏప్రతిస్థాపనమును విచారణలేనిదే ఖండించుట మిక్కిలి యసంగతము. మూలచేదము చేయుట బుద్ధిహీనత. కాని, శాస్త్రములు కానిండు. ఆచారములు కానిండు. మానవుని యభివృద్ధిని నిరోధించునంతవఱకు ప్రమాణములు కాజాలవు. ముమ్మొకరి, శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు “లోకమునందు సంఘ వ్యవస్థలు, ఆర్థిక వ్యవస్థలు, రాజ్యవ్యవస్థలు, ధర్మవ్యవస్థలు, మతవ్యవస్థలు, మానవవికాసమునకై ఏర్పడినవి గాని, మానవుడే వ్యవస్థలకై రేర్పడలేదు” అని లిఖించినారు. ఇదియే సరియగు తత్వము. ఇదియే సాంఘికధర్మము. మన సాంఘిక జీవనమంతయు మతముచే బంధింపబడి మానవులంతలు ప్రతిబలవలె నాడింపబడుచున్నారు. మానవుడు ప్రకృతికి స్వామిగాక భృత్యుడై యుండినకాలమున నుత్పన్నములైన అభిప్రాయములతో, శుద్ధ ఛాందసపు కర్మలతో లోకమును నడుప బ్రయత్నించుట బహు అక్రమము. ఇట్లు బంధింపబడిన వ్యక్తులకు మార్పుగిట్టనేగిట్టదు. ఆచారము పేరున స్త్రీలను బానిసలుగ జేయుచున్న వారలకు, ఛండాలరను మృగతుల్యులుగ నొనర్చినవారలకు, ఆర్థికసంపద నాముష్మిక సుఖమునకు భంగముగ నెంచినవారలకు, కులముపేరున మానవకోటియొక్క సమస్త వాంఛలను నిర్మూలముచేసినవారలకు, సర్వపూజలు, ఆశ్చర్యప్రదతీర్ణములు, మడుపులు, అచ్యుతాచార్యులు, గ్రహణస్నానములు, వేదాంతధర్మము మొదలు సమస్త మూఢవిశ్వాసములు మనలో నిరంతరముగా మతముక్రింద సాగుచున్నవి. కాబట్టి సర్వానగ్ధములకు మూలము అజ్ఞానము. ఈ అజ్ఞాన భావనత్వమునందే ప్రతివ్యక్తియు విముక్తికావలయును. ఇది మహాత్మ్యవై కార్యము. భగవద్ ప్రయత్నము. అందువలన బహుస్వల్పమైన మార్పులతో తృప్తిపొందక తప్పదని సూర్యనారాయణ రావుగారు వ్రాసినదానితో నేనేకీభవింపజాలను. అల్పసంతృప్తి అనుమాటను దీసివైచి, నిరంతరముమైన ఆశ, ప్రయత్నము, ఫలము అని వ్రాయుచు మానవునకును పశువునకును గలభేద మిచ్చుటనే. పశువు పరిస్థితులచే బంధింపబడి యున్నది. మానవుడు తనయచ్చాశ్చి చేస్తే పరిస్థితులను మార్చు మహాశక్తి గలిగియున్నాడు.

ఈ అసాధ మానసునందు లేవల్ల తాలూకా వెల్లటూరు నందు పు. సూర్యనారాయణ గారిచే దేవీయజ్ఞము చేయబడి 9 దినములు అన్ని వేళలను వీరసాదలకు వ్యభేదము లేక, అన్న దానము చేయబడినదని, ఒక విశేషి వ్రాయుచున్నాడు.

డో టి డి టి.

విజయ నగరము.

శ్రీరస్తు చిరంజీవిని నాజ్యేష్ఠ పుత్రికాత్మకుగు కృష్ణను విాతల్లి భారతమాత చిరాయురాగోవ్యైశ్వర్యాభివృద్ధి యశస్సువృద్ధిగా ఆశీర్వదించుచు వ్రాయుచున్నాము:—

అమ్మా! నర్వసంగపరిత్యాగ మొనరించుకొని యిప్పటికించుమించుగా పాలిక-ముప్పది సంవత్సరములయండి నిగంతరము నిరంతరాయముగా రాత్రింబవళ్లు నిద్రాహారములు సయితము లక్ష్యవైట్లక నువల నుద్ధరించుటకై దీక్షపట్టి క్రంకణము కట్టుకొని పట్టుదలతో పాటుపడుచున్న శ్రీమతి ఆనిబిసెంటు న్యుకు మనపు రాకృతము కలననే కాబోలును! విమోచనముగా పిడుగుపాలుతో సమానముగా సంభవించిన మహాకష్టమును చిని నేను పొందుచుండు! సంతాపముంతింతే వివరించి వ్రాయుట కచేతనమైన నా లేఖని చాలదు. వేయేల? మూత నెట్టిన పాత్రములోని పదార్థమువలెనే నాచనస్సు కుతకుత ఉడికిపోవుచున్నది. ఇవివరకు నేను పట్టికప్పటి నుండియు నాకై తటస్థించుచున్న కష్టములన్నింటినో అనుభవించుచుండుట అభ్యాసము చేసికొని “నర్వసహ” అనిపించుకొన్న నాకే యిట్లుండగా ఆ విశ్వాసంతో సమానుగుభువభ భాక్తులగు సోదరులును, కృతజ్ఞులగు జన్మభూములును, పరదుఃఖములను తమవిగానే భావించుకొని దుఃఖించుచుండు స్వభావముగల నాని పేగుపడెనాగున. ఎన్నడును ఇట్టి అతి దారుణకష్టముల ననుభవించి యెటుగనివారగును అగు నా ముప్పదిమూడుకొట్ల పనుముగ్గురు బిడ్డల దుఃఖము సంగతి జేటుగా వ్రాయవలయునా? కాగా- నాబిడ్డలలో ప్రాజ్ఞులును, నాయందు నిర్వ్యాజభక్తిగలవారును, రాజనీతివిశారదులును అగు కొంతమంది నమ్మద్దరించుటకై పూని ఆనిబిసెంటుకు వీలయినంతలో తను-ధన-మనములతో సాయపడుచు తమ అక్కను ఉద్ధరించుటకై యెన్నెన్నో విధములుగా ప్రయత్నించుచునే యున్నారన్న సంగతి అంతయు నీ వెజ్జినజేకనుక నేనావిషయమున విస్తరించి వ్రాయ నక్కఱలేదనుకొనియెదను.

ప్రస్తుతము ప్రతిపట్టణము, ప్రతిపల్లెటూరును మన బిసెంటున్యూ దురైవశమున సంభవించిన కష్టము విన్నంతనే గోలుగోలుమని యేడ్చుచుండగా వాక్ శూరభూయిష్టమయిన ఈ ఒక్కవిజయనగరము మాత్రమే మానము చాల్చినది. ఈవిజయనగరమే కొలది దినముల క్రిందట మన బిసెంటున్యూ కలకత్తా నుండి చెన్నపట్టణమునకు పోవుచుండు సందర్భమున మహాపటాటోపముతో ఆమెను బ్రతిమాలి ఉచితరీతిని స్వాగతాతిధ్యములతో గౌరవించి ఆమె కన్నీటిని వాగచ్యుతధారలు రెండురోజులు కుత్తుకబంటితో మత్తెక్కినది. అప్పుడా యొప్పుల కుప్ప విషయమున తాను చూపిన బాహ్యదంబరము చూచి తీరవలసినదేకాని వ్రాయవలసికాదు. ఇంతలో వింత! ఆసందర్భముననే యిదియు హామయూల లీగును స్థాపించినదట! అది ఆమెతోనే పోయినదో యేమో? ఏమోకాదు. అట్లే జరిగియుండును.

ఇట్లు, పుత్రవాత్సల్యధురీణ భారతమాత. (కృష్ణపత్రిక.)

ఈనెల 29-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు వెజవాడయందున్న రామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగార మందెరమున, ఆంధ్రప్రముఖులయొక్కయు, ఆంధ్రసేవకులయొక్కయు సభ జరుపబడును. ఆసమయమున ఆంధ్రోద్యమ వ్యాపకమునకు మన మవలంబింపవలసిన సాధనవిధానములను గూర్చి పలువురు ప్రముఖులు చర్చ నల్పెదరు. ఆసమయమున మూట్లాడుటకై కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరము, గుంటూరు, బందరు మున్నగుస్థలములయందు ల పలువురు ప్రముఖులు కాహ్వానము లంపబడినవి. ఆసమయమునందు వల్లూరి సూర్యనారాయణరావుగారు అగ్రాసవాధిపత్యమును వహించుచు తో నంగీకరించిరి. ఈనెల 29-వ తేదీ ఉదయము 7 గంటలు మొదలు వెజవాడ రామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగార మందెరమున ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగార సంఘముయొక్కయు, కృష్ణాజిల్లా గ్రంథాలయ సంఘముయొక్కయు సభలు జరగును. ఆసమయమున వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండు సమ్మవారు గ్రంథాలయములకు చేయబూనుకొన్న సహాయమును గూర్చియు, గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాపనమునకు అవలంబింపవలసిన సాధనవిధానములను గూర్చియు, ఇంకను అవసరమగు ఇతరవిషయములను గూర్చియు ఆలోచించెదరు.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

కృష్ణ జిల్లాలోని అగిరపల్లెయందు స్థాపించబడిన శివరామకృష్ణ గ్రంథాలయ పక్షమున ప్రతి ఆమావాస్యకు జరుగవలసిన వహనధి ఈ నెల 2-వ తేదీన దోర్నాలో శోభనాద్రి శాస్త్రులు గారి ఆధ్వర్యమున ప్రేరణ జరిగిన దనియు, గ. ఆప్పయ్యశాస్త్రిగారు భారత పితామహుని నిర్యాణమును గూర్చియు, అనియెంటు ఆరంభించి వాడియాగార్లు నిర్వహణ వహన గూర్చియు నవస్థాపించి వారివారి చరిత్రలను గురించి నడవెదినయు భారత పితామహుని నిర్యాణమునకు విచారమును, నిర్వహణ వాసముల పట్ల ప్రబలమగు నసమృత్తియు దెలుపుచు తీర్మానములు గావించబడినవియు లక్ష్యవ్యవహార స్వామివారి విద్యార్థులలో నెవరు దాదాభాయి శాస్త్రిగారిని గూర్చి సంస్కృతమున నుపన్యసించినయొక్క కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

మదనపల్లెనందు యొకవిలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఈ నెల 18వ తేదీన యూనియన్ వివేక శాస్త్రిగారియందు సంవత్సర కర్మచరిత్రగణన. సాలవత్ (కలపాండవు) దానీష్ (దాక్షిణ్య) హల్దేమగ్గున వారు ప్రాధాన్యము జరిగిరి. సాయంత్రమున వచ్చిన దోర్నానలును బడిబల్లలును దేవాలయము మందర కలముపట్టిరి. విద్యార్థులచే కొన్ని ప్రదర్శనములు జరిగిన. దాక్షిణ్య దోర్నానల అందరికిని ఆల్పాహారముల సేవగలిగి. యూనియన్ లోగలు ఆమె సభిసందించిరి. ప్రత్యూర్ వాసుదేవు ఆరహవను నెవరు ఇంద్రజాలమును ప్రదర్శించెను.

కృష్ణ జిల్లాలోని అగిరపల్లెయందు స్థాపించబడిన శివరామకృష్ణ గ్రంథాలయ పక్షమున ప్రతి ఆమావాస్యకు జరుగవలసిన వహనధి ఈ నెల 2-వ తేదీన దోర్నాలో శోభనాద్రి శాస్త్రులు గారి ఆధ్వర్యమున ప్రేరణ జరిగిన దనియు, గ. ఆప్పయ్యశాస్త్రిగారు భారత పితామహుని నిర్యాణమును గూర్చియు, అనియెంటు ఆరంభించి వాడియాగార్లు నిర్వహణ వహన గూర్చియు నవస్థాపించి వారివారి చరిత్రలను గురించి నడవెదినయు భారత పితామహుని నిర్యాణమునకు విచారమును, నిర్వహణ వాసముల పట్ల ప్రబలమగు నసమృత్తియు దెలుపుచు తీర్మానములు గావించబడినవియు లక్ష్యవ్యవహార స్వామివారి విద్యార్థులలో నెవరు దాదాభాయి శాస్త్రిగారిని గూర్చి సంస్కృతమున నుపన్యసించినయొక్క కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

మాపట్టణమందు తీరదర్శనకాలే మరలవచ్చినదని తెలియజేయుటకంతయు సంబంధించుచున్నాము. దీనికి రాసువొరగారు ప్రీతిపలుగా నియమింపబడిరి. సహాయాపాధ్యాయులలో నిదివరకు మ. రా. శ్రీ మహాకాళి సుబ్రహ్మణ్యముగారు కలపటపు సుదర్శనరావుగారు మొదలగువారుగాక, వ. రా. శ్రీ గుళ్ళపల్లి సాంబాశాస్త్రిగారు, కాయన్న శాస్త్రిగారు, దుర్గి రాం గోపాలకృష్ణయ్యగారు మొదలగు నాంధ్రుల నియమించినందుకు శ్రీమైత్ర్యుగారికిని, గవర్నమెంటు వారికిని నాంధ్రదేశమునకును మందములర్పించుచున్నాము. యల్. టి. తరగతి ఆంధ్రదేశమున సంస్థాపించబడుటచే నాంధ్రదేశ పాఠశాలలోని కీర్తిపాధ్యాయవారిద్యమండలని తలంచుచున్నాము. ఈ కాలేజీ స్వతంత్రముగా నుండునుగాని మునుపటివలె ఆంధ్రుల కాలేజీప్రీతిపలుగారి యధికారము క్రింద నుండదు.—(దేశమాత)

నెల్లూరుజిల్లా గూడూరునుండి యొకవిలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—శ్రీవాసమాల జియ్యవారు ఈ నెల 17-వ తేదీ యుదయం 9-ఘంటలకు నెల్లూరునుండి గూడూరు పట్టణమునకు విచ్చేసిరి. పురవాసులెల్లరు మంగళ వాద్యములతో వారి నెదుర్కొని యుత్సవముతోవచ్చి సత్కరమునందు బసచేయించిరి. శ్రీవారు వేంచేసిన మాగ్గులు తోరణములతో దను పండ్లతోదను ఆలంకింపబడి యుండెను. శ్రీవారిదర్శనార్థమై అనేకజనులువచ్చి యభ్యుచితక్షణలు సుమర్పించిరి. 18-వ తేదీ సాయంత్రం 4-ఘంటలకు గూడూరు ప్రారంభించిన విద్యార్థుల రాత్రిపాఠశాల సభ్యులు ఒక విజ్ఞాపనపత్రము శ్రీవానికి సమర్పించిరి. పాఠశాల ఆధిపతి కొరకై శ్రీవారు 10-0-0 రూపాయలు విరాళము నొసంగిరి, రాత్రి 9-ఘంటలకు ఆశీర్వాద స్వామివారి కోవెలకు శ్రీవారు వేంచేసి తీర్థప్రసాదము గావించిరి. తరువది 9-ఘంటలకు నాయకు పేటకు సమీపముననున్న తుంబూరు గ్రామమునకు పయనమై తిరిగిరి.

గంజాంజిల్లా చెచ్చుపల్లెమందు నుండి రాజుగారిచే నిరంకుశ స్థాపించబడిన మోక్షాల్లలో 5వ ఫోనును కెట్టిరి. ఈ దానిని కెట్టెజుకేయి వివయమును ప్రదర్శించుచున్నాడు. చెచ్చుపల్లెలోని ఎల్.పెంట్లలో ముఖ్యపాఠశాలలోని సాంకేతిక బోధనా వాగ్ధానమున విడిచి ఈ చెచ్చుపల్లెమందుండిన అబ్బూరి రావమూర్తిగారిని 1వ విడిచిరి. ఇది చెచ్చుపల్లె ప్రజల కష్టముగాదని యొక విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

జియ్యనగరమునం దిటీకల వరదించిన కళాశాల పంజరము 1- కెకటరావ శాస్త్రిగారి భారత చిహ్నము కొడికు కనుటచేయబడుచున్నది క్రింది చందా లొంగబడినవి. గా. నాథు. 2- వి. కమలామ్మ శాస్త్రిగారు 100 రూ॥, విజయనగరం కళాశాల 4వ క్లాసు విద్యార్థులు 24 రూ॥, 3వ క్లాసు విద్యార్థులు 9 రూ॥, 2వ క్లాసు విద్యార్థులు 67-10-0. 1వ క్లాసు విద్యార్థులు 21-12-0 ఎం. నరసింహరావు పంతులుగారు (సికింద్రాబాదు) 50 రూ॥, వె. రామానుజాచారి (ఎం. పి. బి. ఎల్) ఎక- వెంకట్రావశాస్త్రిగారు చెరి 25 రూ॥, దానేట్లనెట్టి, టి. మామంతరావుగారు చెరి 15 రూ॥, ఎం. నూర్యనారాయణ రావు, ఎం. రామస్వామిశాస్త్రి, డి. శ్రీరామశాస్త్రి, ఎస్. ఎ. నరసింహరావు, వి. జగన్నాథం, కె. ఎస్. నారాయణ, సి. వీరభద్రస్వామిగారు చెరి 10 రూ॥, జి. నూర్యనారాయణ (మన్నార్) చెరి 5 రూ॥, జి. హెచ్. జి. ఎల్. నరసింహంగారు. చెరి 8 రూ॥, ఎం. శివరామయ్యగారు 7 రూ॥, కె. నూర్యనారాయణ, సి. ఎల్. నారాయణశాస్త్రి, జి. వి. నరసింహరావు, ఆర్. రామారావు, ఎం. గున్నయ్యశాస్త్రి, డి. రామలింగస్వామి, కె. సత్యానిరంతులు, ఎ. ఎల్. నారాయణ కె. ఎస్. ప్రకాశం, ఎం. ఎస్. ఎస్. శర్మ ఎ. రామశోకరావు, ఎ. జె. గోపాలరావు, ఎస్. హయగ్రీవరావు, సి. హెచ్. అనంతరావు కె. సత్యానిరావు, సి. పాపరావు, ఎక- బల రామమూర్తి వి. ఎల్. శాస్త్రి, ఎస్. ఎస్. ప్రకాశంగారు చెరి 5 రూ॥ ఎం. వెంకటరంగయ్య, కె. జగన్నాథం, ఆర్. జాగిరామారావు జగ్గారావుగారు చెరి 4 రూ॥ ఎస్. రామయ్య, యం. సుబ్బరామయ్య, ఎం. వి. రామానుజాచారి, సి. సుబ్బరావు, వి. వెంకటేశ్వరం, కె. జాగిరావు, ఎం. సోమరాజుశాస్త్రి, ఎస్. వీరభద్రస్వామి, పి. చిరంజీవిపంతులుగారు చెరి 3 రూ॥ ఎస్. ఆర్. కృష్ణారావుగారు 2-8-0, ఎస్. ఎస్. సోమయాజులు, పి. రామారావు, వి. రామశాస్త్రిలు, కె. శ్రీరాములు, టి. సుబ్రహ్మణ్యస్వామి, కె. నరసింహాచారి, జి. శేషయ్య, ఎ. ఎల్. నారాయణరావు, ఎస్. మామంతరావు, జి. నరసింహం, జి. హెచ్. నంబెమాన్, జె. సీతారామస్వామి, సి. హెచ్. వీరభద్రారావు, పి. కామశాస్త్రిలు, ఎస్. వి. రామదాసు, వి. నరసింహంగారు. చెరి 2 రూ॥ కె. నూర్యనారాయణరావు, ఎ. ప్రకాశం, ఎం. నరసింహరావు, కె. జగ్గో, వి. జగన్నాథం, జి. వి. భగవంతులు ఎం. రామారావు, ఎం. వెంకన్న, ఎ. సత్యనారాయణ, జి. నూర్యనారాయణ, రామకృష్ణయ్య, జి. భాగ్యరథరావు, కె. సోమశేఖరం కె. సుందరామయ్య, కె. మున్నె, సి. హెచ్. అనందరావు, ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రిలు, కె. పాపారావు, వి. నరసింహం, కె. కామరాజు, పి. రామానుజస్వామి, వి. సత్యనారాయణ, సి. సోమలింగం, యనా, ఎస్. నూర్యప్రకాశ రావు, ఎస్. టి. జి. వనదాచారి, చట్టి సత్యనారాయణరావు గారు చెరి 1 రూ॥ రూపాయకు తక్కువయగు చందాలు 1-8-0. మొత్తము 615-6-0.

దగానాణెములను చేయుట:—నీసముతో జేయబడిన పాకలా బేడ నాణెములను ఇద్దలుకల్లికోట బజారులందు మ్యాజేయటకు యత్నించిన వ్యక్తులకు వారివైసపనమృతము కరిగివానిదగ్గటిని పోలీసువారికి ఒప్పించిరి. తామానాణెములను గృహించుచేదనియు, కల్లికోటకు సమీపములో నున్న బైపురము నందొకడు వానినికల్పించి వానిని బజారులందు మార్చినెన యెడల రూపాయికి 4 అణాలచొప్పున కమీషను యిచ్చెదననిచెప్పి నందున తామా నాణెములను మార్చుటకు యత్నించెదనియు వారుచెప్పిరి. వీరినిరువురను ఖయదునందుంచి అనలుదొంగను పట్టుకొను నిమిత్తము బైపురమునకు పోలీసువారు వెళ్లిరిగాని ఇంతవరకెచటను నిద్రవములు దొరక లేదు.

గంటూరు హిందూనాటక సమాజము. గంటూరునుండి యొకవిలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఈ పురమున చాల సంవత్సరములనుండి హిందూనాటక సమాజము పెద్ద పేరునుబొంది యిటీవల అనగా రెండువత్సరములక్రింద చీలినది. బ్యాంకునుండియు నీసమాజమునందు నేపథ్యములను భరించుచు, నాటక ప్రపంచములో అసమానదగు హరిప్రసాద రావుగారు తమకు అసమాజమునందు నెక్కులించుకొని కల్లుగుటచే కాబోలు వేరై నీనియర్ హిందూనాటక సమాజమును పేరన నెక్కునాటకములను ప్రదర్శించుచు బందరు నేపథ్య కాలేజీ మున్నగువానికి ధర్మములను చేయుచుండెను. భగవంతుడు వారికి అన్నివిధముల సహాయముచేసి మన ఆంధ్రదేశమునందు జరుగుచున్న మహా కార్యములకు వారిచేతి వైసంకపరకు ధనసహాయము చేయించునగాక! నిజముగా భగవంతుడు వారిని నాటకముల కొరకే నిర్మించెను కాబోలు; ఆ ఆంధ్రనాటక అసమాజము వేరైపోయి నప్పటి నుండి హిందూనాటక సమాజమువారు నాటకములను ప్రదర్శించుట ఆరంభించెను. అంతట ఆసమాజముల సమాజమును రద్దుపరచి కార్యనిర్వహణమును ముగ్గురు పెద్దవారలకు ఒప్పించెప్పిరి. తరువాత కొంతకాలమునకు కొందరు వీని స్థాపకులు బయలుదేరి రద్దును తీసివేసి తమస్వాధీనము చేసుకొనిరి. వీరలకు ప్రసాదరావుగారిని తీసికొనవలెనని అభిప్రాయమున్నది. కడచిన నెల 10 తేదీన వారిని వీరిని కలపి చిత్రనటీయును ప్రదర్శించిరి, నాటకము బాగుగ నేయున్నది. ఇటీవల కొందరు స్వలాభకారులు వారిని రాకండచేసిన సమయమున పెద్దపెద్ద నేపథ్యములను ఇచ్చుచురుగదాని ఈ నెల 14 వ తేదీన హరిశ్చంద్రనాటకను ప్రదర్శించుచు హరిప్రసాద రావుగారు హరిశ్చంద్ర పాత్రను భరించుదురని చెప్పి మోసగించిరి. హరిశ్చంద్ర పాత్రను భరించినది బలిశేషుల లక్ష్యకాంత కవిగారు. సంగీతమును పాడినారు. బాగుగా ఒప్పించెప్పినారు. కాని శోకరసమును ప్రదర్శించలేదు. చంద్రమతి నిత్యత్రాసాలు బాగుగా నేయుండెనని. విశ్వామిత్ర పాత్రముననాచిత్యమేలేదు. హిందూనాటక సమాజము అనివరకు ఎట్టిపేరును పొందినది ఇప్పుడెట్లులనన్నది మీరే తెలిసికొనవచ్చును. ఇదివరలో యీ సమాజమును చూచుకొని యీ పురవాసులము గర్వపడు చుండెడివారము. సమాజసభ్యులు చుట్టల సమాజమును పూర్వపు బౌద్ధత్యమునకు దీసికొనిరా బ్రాధీతులు.

చిల్కా స్తీమరు. బారువ జూలై నెల 21:—స్తీమరు క్రమముగ దరికితేరి యిసుకలో పూడ్చబడియున్నది. ప్రభువులలో పడకలనైని బోయియుండిన నాకాధికారులు రెండు దినములనుండి నడిచి పోవుచున్నారు. పాదములు నీటితో తడిచి నవసరము లేకుండుటచే స్త్రీలు, పురుషులు, నిర్భయముగ స్తీమరునాదకు బోవుచు కొందరు లోనికి బోవుచు, కొందరు స్తీమరును తాకుచు వచ్చుచున్నారు. స్తీమరు సముద్రము లోనికివ్రేలు దున్నాధ్యుని తోచుచున్నది. స్తీమరులోని సామగ్రి, సగతు చాల చుట్టుకు తీయబడినది. పుణ్యమును కళాసు ఒకడు విషగాలివల్ల చనిపోయెను. ముగ్గురు కళాసులు ఒక యుద్ధోగి విషగాలిచే బాధనొంది ప్రస్తుతము బాగుగనున్నారు. సరకు నీరితో తల్లియుండుటచే గుర్తంపము నలుదెవల వ్యాపించి యున్నది. నాకాధికారులలో క్రమేపి జబ్బులు ప్రారంభమగుచున్నవి. రంగూరునుండి రెండువేల వ్యాపింజులను ఎగుమతి చేసికొని “పజుల్లా” యను స్తీమరు నిన్న ఉదయమువచ్చినది. చిల్కాకు సహాయము జేయుటకై వచ్చి యుండిన టగ్ స్తీమరుకు నీరు లేనందున “పజుల్లా” రంగూరునుండి నీరు తెచ్చియిచ్చెను. సముద్రము తెరగానుండుటచే దిగుమతియగుటకు పిలువేందున గోపాలపూరు గతరాత్రి పోయినది. అచ్చట ప్యాసింజులందరను దిగుమతిచేసివేసి తిరిగి చిల్కాను ఈడ్చుటకువచ్చును. రంగూరునుండి “యూతాలెస్” అను స్తీమరుకుడ ఈడ్చుటకు వచ్చుచున్నది. కలకత్తానుండి పంపబడిన సుమారు 4 ఫర్గాంగుల పాడవు రెండు అడుగుల కైవారముగల కొబ్బరిత్రాడు అధికప్రయాసముపై 22 బండ్లపై రైలు స్టేషనునుండి సముద్రపాంతుమునకు చేరెదెను. చిల్కా స్తీమరునకు ఈ కొబ్బరిత్రాడును గొలుసుకుట్టి “టగ్”, “పజుల్లా”, “యూతాలెస్” అను మూడు స్తీమరులను ఈడ్చునని తెలియుచున్నది. ఇసుకలో పూర్తి పూడ్చబడి ఒకవైపు మెరక నుండుటచే సులభముగ బోవునది దోచుచు, చెడిన సరకు వేలంచేసిరి. మిగత సరకు బాగ్రతపరచియున్నారు.—(స్వకీయ విలేఖరి.)

వృత్తాంతములు

(0)

అలహాబాదు ఉన్నత న్యాయస్థానమున న్యాయమూర్తి గనున్న వాసుగారు క్రయా న్యాయశాస్త్ర కళాశాలలో (యిక్) పరిష్కారికారిగ నెన్నుకొనబడిరి.

వేసవి సెలవులకు అలహాబాదు ఉన్నత న్యాయస్థానము ఆగష్టు 8 వతేదీన ముగియబడును. సెలవులలో సర్ ప్రమాదచారిత్ర యెన్జీ గారు న్యాయాధికారిగ పనిచేసెదరు.

మరణము:— బెంగళూరు త్రానింగు వైద్యశాల యందు బాల మైగిల కమిషనరు, టి. హెచ్. బేకరుగారు గత ఆదివారమునాడు కీర్తికేళులయి రని తెలియుచున్నది.

శతపాత్య:— బెంగళూరులో కాకబర్లు వీధియందున్న వధ్యగృహమునందు రోడ్డును కుద్రముచేయువాడు చంపబడిన అడవిడ్డను చూచి పోలీసువారికి తెలియపరచెను విడ్డ ఒంటిపై రెండుగాయములు అగపడెను. 'బి' డివిజను పోలీసు వారు హంతకులను వెదకుచున్నారు.

రామేశ్వరము దేవస్థానము:— దివాన్ బహదూరు రామధర్ నాయుడు ఏ. ఎల్. హెచ్. ఆర్. ఆరుణాచలము సెట్టి, హెచ్. రంగస్వామి అయ్యంగార్లు తిరిగి రామేశ్వరము దేవస్థానమునకు ధర్మకర్తలుగ రామనాథము జిల్లాజడ్జి గారిచే నియమింపబడిరి తెలియుచున్నది.

బి. ఏ. అనన్యపరీక్షయందు కృతార్థురాలైనయొక క్రైస్తవస్త్రీ:—మీస తెరెనజో సెఫ్ తెక్ గోమూటిపు ఆను సిరియను క్రైస్తవయువతి బి.ఏ. హానన్యపరీక్షయందు చెన్నరాజధాని కంఠమును మొదటి స్థానమును బడచుకొనినందున 150 రూ॥ వేతనముపైని తిరునల్వేలి మహారాజావారి కళాశాలయందు ఉపాధ్యాయునిగ నియమింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

ధర్మవేతనములు:— బొరంగబాదు సుబేదారు మొయిక్ యరులగారి శ్రేష్టపుత్రునికి బీవితకాలమంతయు సెలకు వైశాము 50 రూ॥ చొప్పునను, ఆలిఖుల్లో చదువుకొనుచున్న సుబేదారుగారి రెండవకుమారునికి మూడు సంవత్సరములు సెలకు (బిటిఫు 50 రూ॥ చొప్పునను విద్యావేతనమును ఇచ్చుటకు నిజాము దొరతనమువారు అంగీకరించిరి.

12 సంవత్సరముల బాలికను ఎక్కుకొనిపోవుట:— కలకత్తాలో కనరాజపేటయందు దొక ఇంటికాకిట కలబుధవారము నాడుదయమున నాడుకొనుచున్న కోయిలూసిఅను 12 సంవత్సరముల ఈమెకు వంగదేశపు కన్యకు వంగదేశయు డొకడు ఎక్కుకొనిపోయెను. చెట్టపేటువద్ద వాని నాకన్యలో గూడ పోలీసువారు ఆసాయంకాలమున పట్టుకొనిరి పోలీసుచారణ జరుగుచున్నది.

ఉదకమండలము హోమురూలు కిగు:—గత గురువారమున ఉదకమండలములో మ్యూనిసిపల్ సభ జరిగినది. కమిషనరీ రోడ్డులో కట్టబడిన ఇంటియందు హోమురూలు లీగ సభలు జరుగుటకు వై సెన్సు ఇయ్యబడినదా అని పేరి గారు మ్యూనిసిపల్ డ్రైవరుగారిని మొదట ప్రశ్నించిరి. ఆ ఇంటికి వై సెన్సు ఇయ్యబడలేదనియు, అందుగురించి తగాయదా సలుపుచు ఒక నోటీసు పంపడ మైనదనియు ఆక్షర పేగారికి బదులు చెప్పిరి.

పడనలో ఎక్కువ మంది ఎక్కుటచే గంగా నదిలో పడనొకటి మునిగి పోయెను. పడనకు 60 మంది కంటే ఎక్కువగ నెక్కుచుకొన గూడదు. అట్టి ఎడ 170 మందిని కూర్చుండ బెట్టుటచే పడన మునిగి పోయెను. పడన గుత్తికొన్న వానికిని, పడనను నడిపిందు వానికిని మే జి స్త్రీలు గారు ఒక్కొక్కనికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్షను విధించిరి. 20 మంది మాత్రము ఈరి ఒడ్డున చేరగలిగిరి. తక్కినవారు చాల మంది స్త్రీలు పిల్లలగుటచే ఈవరేక నడిమధ్యను మునిగి పోయిరి. పోలీసువారు 48 శవములను మాత్రము కనుగొన గల్గిరి. ముద్దులు సెవను జడ్జిగారి కసీను చేసికొనగ క్రింద న్యాయస్థానమువారి శిక్షను స్థిరపరచిరి. రెండుకాసుల కాశపడి పడనలో మామూలుకంటే ఎక్కువ మంది నెక్కించి ప్రయాణికులకు ప్రాణనష్టములు కలిగించెనని సెవెక్ జడ్జిగారు తమ తీర్పున వ్రాసిరి.

వంగదేశ జాతీయసభాసంఘ మహమ్మదీయ సభాసంఘ సమావేశ సమయమున నీక్రిందివారిని 28-వ తేదీ నాటి ఆఖరి భారతజాతీయ సభాసంఘమహమ్మదీయసభాసంఘ సంయుక్త సమావేశమున కంప తీర్మానింపబడెను. (1) బాబుమోతిలాలు ఘోషుగారు (2) జాతీంద్రనాథ చౌదరిగారు (3) విజయ కృష్ణ బోసుగారు (4) కుమారకృష్ణ మిత్రగారు (5) సత్యా నంద బోసుగారు (6) నీలరత్న సర్కారుగారు (7) ప్రమాదనాథ యెన్జీగారు (8) మజ్రూహ్ హక్కుగారు (9) మాజీ బాతు రహమనుగారు.

దురాశల కూలీలు:—1916-వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు మాసముందు 35 గురు నామియు పనినిమిత్తము కలకత్తానండి ఆఫీసుకు 'కీకెమార్ షి' అను ఓనపై పిసికొని పోవడిరి. అచ్చట వారు 15 సెలలు పనిచేయుట కంగీకరించిరి. కాని అచ్చటకు పోయినతిరువాత తమకు తమకూలికి రెండింటిల కూలీకానిననియు, యుద్ధబత్తము కావలెననియు అట్లు ఇయ్యనియెడల తాము పనిచేయమనియు కట్టుకట్టిరి. కాబట్టి అచ్చటివారు వారిని తిరుగ కలకత్తాకు పంపివేసిరి. కేపుపోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు లైయోన్సుగారు కూలివారలపై కేసుచేసిరి. కేసువిచారణ జరుగుచున్నది.

స్వదేశీ డైరెక్టర్:— బెంగళూరులో మైసూరు కెమికలు వర్క్సు యజమానులగు కే. టి. గవర్ధనాచారి డైరెక్టర్ని వ్రాయగోరుచున్నారు. స్వదేశీవస్తువు నెచట నెయ్యవి తయారగుచున్నవో అందరికిని తెలుపుటయే తీరి సంకల్పము. మామూలు డైరెక్టర్లలో సామ్యుచ్చినవారి పేరులనే గాని ప్రకటించరుగాని ఆ డైరెక్టర్లలో అన్ని పేరులను కనబడవు వీరిట్లు గాక సామ్యుచ్చినను ఇయ్యకున్నను నమ్మదగిన అన్ని స్వదేశీ వ్యాపారసంఘములను గూర్చియు తమ గ్రంథమున ప్రకటించెదరుగాన నిర్మాతలను యంత్రశాలలవారును వర్తక సంఘములవారును తమతమ సరకులనుగూర్చి విశాసములతో గవర్ధనాచారికి వ్రాయవలెను.

మేసన్న సలిగారు:—ఈమె గడచిన గురువారము నాడధికారమున నీర్దా వైలుప్రేషనువద్ద బండిని కట్టించుకొని మొదట టిటపురువకు పోయి అచ్చటనుండి ఆబండి మీదనే మారా తైలుప్రేషనుకు పోయెను. అచ్చట బండి వానికి ఇయ్యకులసిన అద్దె రు 84-12-0 లను వానికి నియ్యకందున వాడామెవై కలకత్తా మేజిస్ట్రేటు గారివద్ద కేసు వాఖలు చేసెను. లోగడ నీమె యట్టివేరమునే గావించినందుకు ఈ పేకు జుల్మానా విధించబడెను. ఇప్పుడు మరల సలుకే చేసి నందున నామెకు 40 రూ॥ జుల్మానా కేసు విధించబడెను. జుల్మానా చెల్లించనియెడల 3 వారముల ఖయదుకు ఆమె పాత్రురాలగునని మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పు వ్రాసెరిరి.

వైస సెట్టు నాతనోపయోగము:— ఆమెకామున్ను గు వేశములలో తీసుపడి విస్వాములైన భూములను మరల వ్యవసాయమున కుపయుక్తముగ నొనర్చుటకు వైస సెట్టు నుపయోగించుచున్నారు. వైస సెట్టు నుపయోగించుట వలన రున్నటవలన లభించని మేలు భూసార లభించుచున్నది. లోపలిభాగముందున్న సారవంతముగు భూమి వైకెచ్చి చాల ఘాచ్చుపంట పండుచున్నది. సాధారణముగ రున్నట మానివేసి ఈ విధానమునే యవలంబించు చున్నారు. ఘాచ్చు పంట కలుగుట కాధారమేమో తెలియదుగాని వైసను కుపయుక్తములగు క్రియలను నంపజేయు హానికరములగు క్రియలు దీనివలన ననించుటవలన నిట్టి లాభము కలుగునని తోచుచున్నది యేబర్న జర్నలుకు ఇర్మియాచుర్రుగారు వ్రాసిరి.

పండిత మదనమోహన మాళవ్యగారు:—మానసియులగు పండిత మదన మోహన మాళవ్యగారు 22-వ తేదీ నాటి ఉదయమున కలకత్తా నగరము జేరిరి. భారతసంఘమునిగమున వంగదేశ జాతీయసభాసంఘ ప్రతినిధులతోడన, వంగదేశ మహమ్మదీయ సభాసంఘ ప్రతినిధులతోడన, వంగదేశహోమురూలు సమితిప్రతి నిధులతోడన, విశేష కాలము వరకును ప్రస్తుత రాజకీయావస్థను గూర్చి వారు మాట్లాడిరి. బాగుగ నాలోచింపబడిన కార్యక్రమమును హిందూదేశము నందును, ఇంగ్లాండు నందును అభ్యసంప దలంపబడె ననియు, అది బొంబాయి నగరమున జరుగబోవు సంయుక్తసభలో నంగీకరింపబడుననియు తెలియుచున్నది. ఈ కాన్ఫరెన్సు సందర్భముననే ఇదటికి విచ్చేసిన మానసియులగు శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు విశేషముగ జ్వరముచే బాధపడుచుండుట వలన సభకు రాజాలక పోయిరి.

పి. వందరాజులు నాయకుగారు:—వీరువాల్వాజానగరమున ద్రవిడ భాషయందు స్వదేశ స్వరాజ్యములను గూర్చి ఎల్లరకును బాగుగా తెలియునట్లు గంభీరపద్యముల నొసంగి 16-17 తేదీలను బహిరంగ స్థలమున నుపన్యాసములు జరిగినవి. వేలకొలది ప్రజలువచ్చి వినిరి. పోలీసువారును మేజిస్ట్రేటులునుగూడ వచ్చియుండిరి. పి. కృష్ణస్వామయ్యగారు ఏ (స్లిపరు)గారు రెండుదినములును ఆభ్యక్షత వహించిరి. ఊలుబట్టలకు తెల్ల చక్కెరను పింగాణీ గాజుపాత్రములను వడ్డించి స్వదేశీ నూలుబట్టలను స్వదేశీ తెల్లమును ఇత్తడి, మంటిపాత్రలను ఏయవయోగింపజగను. యుద్ధమునకు పూర్వమున్న తెక్కలనుబట్టి 150 కోట్ల రూపాయల వెలగల విదేశీవస్తువులు మనదేశమునకు ప్రతిపాటును వచ్చుచున్నవి. గాన మనము పినికొనుట మాని వేసిన మన దరిద్రము గాలవరకు తెక్కలదరి చురయు దీనివలన తమ లాభమునకు భంగముకలుగుటచే ఆంగ్లేజేశయందలి గొప్పవర్తకులు పోరమెంటు సభవారికి తొందరగలుగ చేసి మనకు రాజకీయ మగు ననుకూలము కల్గించవలసి నాయకుగారు మడిరి.

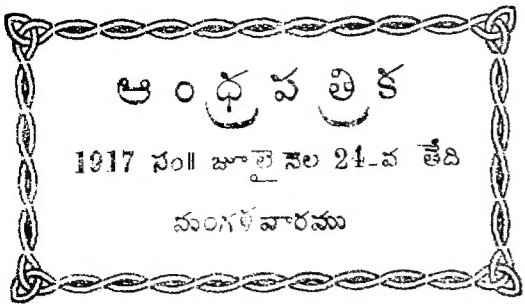
కొలంబొ నగరమున చెట్టికుక్కలు:— కొలంబొలో గడచిన శుక్రవారమున డాక్టరు గార్నిగారి బుగ్గలో ఆవరణమున నొకజిరకుక్క బ్రవేశించి కట్టబడియున్న విలువగల గొప్పబానిసకుక్కను కడచిండున ఆజిరకుక్కనువారు తెంటునె చంపిరి. కఠినబడిన కుక్కనుగూర్చి తగిన శ్రద్ధవహించిరి. ఆ రునాకు ఉదయమున విక్టోరియా ఉద్యానమున మరెయొక జిరకుక్క బ్రవేశించి అటునిటు పరుగెత్తసాగెను. డాక్టరు మార్షలు క్లిలిపుగారు పశువులకు చికిత్సచేయు వేటుగని పిలిచిరి. ఈయన ఆజిరకుక్కను ఒక ఆవరణమునందు ప్రవేశపెట్టి పోలీసువారికి కలురుపెరిరి. వారువచ్చి ఆకుక్కను తుపాకితో గాల్చిచంపిరి. ఆదినముననే సి. ఎల్. వి. ఉద్యానము లాంకుకేపుల్ సెర్ నెంజొగారు చుట్టకాల్చు కొనుక్కి తమ తమ గుర్రాలను వెంటపలకు వచ్చుకట్టిక ఒకనల్లటి కుక్క వచ్చి వారి ఎడమచేతి కట్టవేలిరి గట్టిగాకట్టి పారిపోయెను. మరెయొక సి. ఎల్. వి. ఉద్యానముని గూడ సెకనల్ల కుక్క కరచెను.

ఫిల్లి హోమురూలు శాఖలు
చెన్నపురి నిర్బంధావాసములను ఆశ్రయించుట.

(1) ఫిల్లిహోమురూలు శాఖవారు ఆదినిసెంటు, ఆంగంజేను, వాజీమాగార్లు చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధ ప్రవాసమున నుంచుట కేవలము మానక స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రజల వికోధముగ నున్నది. బిటిఫు న్యాయపరిపాలకపద్ధతులకు విరుద్ధమైనది. అక్కడ నడిపిహోమురూలు శాఖవారు చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారిఎడలను, తమయనమ్మలిని సంపూర్ణముగజూపుచున్నారు. శాస్త్రము కమైక హోమురూలు ఉద్యమమువ్యాపయమైనదని దొరతనము వారంగీకరించియుంకి. కట్టిగానియెడల కేవలము స్వాభావికముని కోపుల ఎదుటను, శిశువక్షసాకులపట్టును ప్రయోగించి వలసిన దేశోత్కరాసరమును సక్రమాదేశమునకు హోమురూలు ఉద్యమముపట్ల వినియోగించుట చాల అపాయకకరమైన సంగతి.

(2) భారతీయ జాతీయర గురించి స్వాభిప్రాయపరా యబులై దీక్షగ పరిచేసిన ఆదినిసెంటు ఆంగంజేను, వాజీమా గార్లు మా కృతజ్ఞతను జూపుచున్నారు. వారికి లిగిన నిర్బంధ ప్రవాసమునకు వారికి మా యత్నంతో సానుభూతిని కనపరచుచున్నారము. హోమురూలైసె పట్ల వదలక హోమురూలు నుం పడయు వ రకు కార్యదీక్ష వహించి పనిచేయ నిర్బంధించెదనని మేము నిశ్చయముగ జెప్పుగలము. మొదటి తీర్మానమును లంచన ప్రధాన మంత్రిగారికి తంత్రీపూర్వకముగ నంపుటకు తీర్మానించుచున్నెను. తక్కిన తీర్మానముల నన్నిటిని రాజప్రతినిధి గారికిని మదరాసు గవర్నరుగారికిని ఆదినిసెంటుచ్చి గారికిని ఆమె సహకారులకును పంపుటకు నిశ్చయించుచున్నెను.

స్వార్థము, సెప్టె 22.—అధికారు లిటు లనగి కారముగా బలుచుచున్నారు. 20వ తేదీనిజరిగిన చెమిను డెవేసుయ్యయ్యయ్య మహా సాహసముతోనిర్వహింపబడెను. క్రూరులగు జ్ఞాను అధికారులు వెడ్డరువద్ద చేసినటులనే ఇంచుకయు దయాపక్షిణ్యములు లేక పటాలము వెనుక పటాలముల నిరంతరము గోలుపోవుచున్నను అటులనే యుద్ధము చేయుచువచ్చిరి. మా వైద్యములను నిద్రవ్యయన పొనుకయు తినిదినియక శిశుల గవిసెను.

తిరుగు రత్న.

ఆంధ్రభాషలో వాఙ్మయము సంపూర్ణము జేడలేదు. పురాణాదికములు, ప్రబంధములు వాఙ్మయము నలంకరించినవి. కాని నాటకరచన యు, గద్యకావ్య నిర్మాణమును ఆంధ్రభాషలో నిటీవల ప్రారంభమైనట్లు స్పష్టమే. ఇతరభాషలలో నూడడి యమూల్యముగ గ్రంథరాజములను ఆంధ్రభాషలోనికి తర్జుమాజేసి, వాఙ్మయాభివృద్ధి గావించనలయున్నది. మంగభాషలోని ప్రసిద్ధి కెక్కిన నవలల కొన్నిటిని ఆంధ్రభాషలోనికి తెచ్చి నను, ఈ ప్రయత్నములు వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాల్యముగా భావించి చూచుచున్నట్లు కనిపిస్తున్నది. మంగభాషకు వచ్చేదెచ్చివది. పేర్కొనియేరు మహాకవి గ్రంథములు మంగభాషలోను, మరాఠీభాషలోను రచించబడి, జనసామాన్యమునకు విజ్ఞానాభివృద్ధి నొసగుచున్నవి. ఏదేమనందైనను జనసామాన్యమునకు మాన్యభాషా పరిజ్ఞానము దప్ప, వేరుభాషలలో ప్రజ్ఞయుండు మనము. భాషాకోవిదులు గొందఱు ఆంధ్రభాషల నేర్చుకొని, ఆంధ్రభాషాపాండిత్యములపట్ల కొంత యాభాషలలోనుండే యత్నము గ్రంథసారమును స్వభాషలో కల్పించేసెదరు. భాషాభివృద్ధికి, విజ్ఞానాభివృద్ధికి, ఈ కార్యమత్యవసరము. ఆంధ్రవాఙ్మయము నొక్కమారు పరిక్షింపును. హిందవుల పవిత్రగ్రంథములన్నియు ఆభాషలో గానించును. కొన్ని పద్యరూపముగ గూడ రచించబడినవి. ఇటులనే వాఙ్మయ ప్రోత్సాహమును, మహానుభవముల పవిత్రగ్రంథములును, వేదముల వివిధభాషలలోని విజ్ఞానసారమంతయు నాంధ్రభాషలో గొప్పట్టుచున్నది. విదేశవాఙ్మయము మాట యటుండ, సన్నిహితసంబంధముగల తమిళభాషలోనున్న గ్రంథరాజములన్నియును, ఆంధ్రీకరింపబడలేదు. తమిళభాషయతి ప్రాచీనము. సంస్కృతభాషాసంబంధము విశేషము లేక, స్వతంత్రభాషమై ప్రవృత్తమై, ప్రాచీననాగరికతకు విరుద్ధమై తన యశస్విధికిలను కాలప్రవాహమునై వెడజరిగిన తమిళభాష విదేశీయులగూడ మోహపరచుట చేసినది. తమిళభాష కుత్సేజముగలిగింది. శాస్త్రవేత్తల నొసగినవి కంబరచాయలు, కురుగ్రంథము. కురుగ్రంథము ఊహనలకు మహాకవిచే రచించబడెను. ఈగ్రంథరాజము ఇరువది శతాబ్దములు తమిళదేశ నాగరికత కలంకారభూతమై విరాజిల్లుచు, జనసామాన్యమునకు మనశాంతి నచ్చి దైవభక్తిని పుర్రొల్పుచుండెను. దాక్షిణాత్య గ్రంథమును తమిళవేదమడయు, సత్యవేదమనియు, రెండవవేదమనియు, నాంధ్రీకరింపబడలేదు. ఇప్పుడొక గ్రంథమును గూర్చి యిరవ శతాబ్దము నూటయేబది నవ్వింశతి శతాబ్దములకు యజ్ఞానదళలో నుండెను. దైవమత ప్రచారకుడగు కాంప్టాటియను బ్రాంత యనునాతడు దీనిని తర్జుమా జేయగా, పోపు గారు దైవమతము దీని నచ్చువేయించిరి. పిమ్మట లాటియ, ఫ్రెంచిభాషలలో గూడ తర్జుమా గావించబడి, యీ గ్రంథప్రాశస్త్యము నలు దిశలకు వ్యాపించినది. ఈగ్రంథకర్తయగు తిరు

వల్లవరువారి జీవితచరిత్ర గూర్చి సంగతులు విశేషముగ తెలియవు. ఇందులో విచిత్ర మెన్నియును లేదు. ప్రసిద్ధిగాంచిన పేర్కొనియేరు, కాలిదాసు, తిక్కన, వేమన మొదలగు మహాపురుషుల జీవిత చరిత్రమును గూర్చి విధానముగ వివరము లిన విశ్వమయి యంతవరకును తెలియవు. తెలిసికొనుట కవసరమును లేదు. అట్టి వారి యన్వేషములలో వారి జేజుము స్వచ్ఛందమై ప్రకాశింపుచు, భావప్రసార మెల్లప్పుడు గావించుచునే యుండును. తిరువల్లవరు చెప్పపురిలోని, మైలాపురములో యొకటవ శతాబ్దమున నివసించినట్లు నామక గలదు. తిరువల్లవ రసిన, వల్లవకులపు భక్తుడని యర్థము. వల్లవలు దక్షిణదేశమున మాలకులపువారు. భగవానుడను బ్రాహ్మణునకును, ఆదియను మాలస్త్రీకిని, వీరు జరించినట్లుల గాధగలకు. వీరు మైలాపురమున నేతపని జేయుచు, భార్యానియోగానంతరము సన్న్సించినట్లుల జెప్పబడినది. వీరి విషయమై గాధలనంతములు గలవు. వాటితో మనకిప్పుడు ప్రసక్తిలేదు. వీరిచే రచించబడిన కురుగ్రంథమును క్రిందజేషులగు కనుపర్తి వేంకటరావు శ్రీవిద్యానంద నాథులను చూచి 1887-వ సంవత్సరమున ఆంధ్రీకరించి, ఆంధ్రప్రపంచమునకు మహాపాపకారము జేసిరి. త్రివర్ణ ప్రదీపిక యని నామాంతరంబడి, టీకా తాత్పర్య సహితముగ రచించిరి. అవతారికలో విద్యానంద నాథు లిటుల వ్రాసిరి. "వేదములయందలి చరమాన్ని గోపితమైన పురుషార్థతయమును ద్రావిడ దేశమునకు తి నట్లు నడునారు అను వేద నవతరించిన చతుర్ముఖ బ్రహ్మచే ద్రావిడ భాషయందు రచింపబడినది, తిరుక్కొరరు అనఁ బ్రసిద్ధి పొందిన మహాగ్రంథమును ఆంధ్రభాషయందు రచింపబడిన యెడ దక్షిణయులకు మిక్కిలి యుపకారమునుండునని తలచి దాని రచించుచో నది నిర్దిష్టముగ నెఱవేఱుటకై తన నిష్ఠయందు దోచిన అతర్వాప్యస్త్రీ లక్షణలక్షిత సకలోపనిషత్పూర్వభూతమహావాక్యమైన సచ్చిదానందాద్వితీయ నిత్యపరిపూర్ణ వస్తువును స్వరూప తటస్థ లక్షణములచేత నొప్పించి దానినిగా నెఱిగి వస్తు నిష్ఠ శూన్య మంగళముగాఁ గొని గ్రంథకర్త విరచించుచున్నాడు" ఆంధ్రీకరింపబడిన ఈ పాత్రము ఆంధ్రప్రపంచమునందృష్టికి విశేషముగ గోచరమయ్యెను గానించును. ముక్కుది నత్సముల క్రిందట నిట్టి యన్వేషమును ఆంధ్రభాషలోనూగి ఆంధ్రీకరింప తలంపు గలుగుట విద్యానందుల యన్నతాదర్యములకు నిదర్శనము. ఈ గ్రంథము తమిళభాషలో చిన్నిచిన్ని పద్యములతో విరాజిల్లుచున్నది. భోధింపదలచిన గొప్ప సత్యములు భావగాంభీర్యము గల పద్యములలో విముచ్చబడినవి.

అరవములో పద్య మింతియన నుండును. "కాచుం వెమల మియకొం యియెయోన్ద్రేన్ | నామక కెదక్కనున్ నాయి." ప్రథమ పాదమునకు నాలుగు గణములును, రెండవపాదమునకు మూడుగణములును గలవు. ఈ పద్యరీతికి సరిపోవుటలు నాంధ్రభాషలో సర్వ కంఠముల నుపయోగించి, ఆంధ్రీకరింప బడినది. అర్థకంఠముల నుపయోగించియు, కురుగ్రంథంబు యర్థము పోవుండ గాపాడుటకు, విద్యానంద నాథులు కడు శ్రమ దీసికొనినట్లుల గానించుచున్నది. భావమనంతరము రెండు పాదములలో నిమిచ్చియుండుటచేత, సామాన్యముగ చదువునారికి యర్థమకాతస్యము కొలదిగ గానించుచు. శైలి నారికేళపాక మని చెప్పవచ్చును. అయినను, యెల్లకు సుగ్రాహ్య మగునట్లు టీకాతాత్పర్యముల

వ్రాయించి గ్రంథకర్తగారు మహాపాపకారము గావించిరి. ఇటీవల వి. వి. యస్. ఆయ్యరుగారిచే తర్జుమా గావించబడిన కురుగ్రంథముతో నక్కడక్కడ బోల్చి జూచిన, ఆంధ్రీకరణము తిన్నగ గావించబడినట్లుల వ్యక్తమగుచున్నది.

ఈ పాత్రమును నూడుభాగములుగ విభజింపవచ్చును. ప్రథమభాగము ధర్మమునుగూర్చియు రెండవభాగము రాజ్యాంగమును గూర్చియు, మూడవభాగము ప్రేమను గూర్చియు దెలుపుచున్నది. వీటితో బాటు మోక్షమునుగూర్చి గూడ గ్రంథములో దెలుపబడియున్నది. వీటినే పెద్దలు ధర్మాధికామమోక్షము లను పురుషార్థము లని వివరించెదరు. తిరువల్లవరుకు గాఢమైన భగవద్భక్తి కలదనుటకు ఈ పద్యములే నిదర్శనము.

సమపదలయుని నెఱింగిడి
సుతులకుం గల వెతలు * మాటిగ నరయన్ ||
పరిపూర్ణమైన మహిమలు
పరికించి నుతించువారి * బాపవె యగమున్ ||
కాదమలాప్త గుణప్రి
పాపములంబునిదికెము * ధలమెది గానన్ ||

ధర్మమును గూర్చి యిటుల నిర్వచనము గావించు బడినది.

కోపేష్వేష్వోగ్రోక్షల
రూపములం జనుపనదెని * మాధ వృషమగున్ ||
కోపము, శ్వేచ్ఛ, ఇచ్ఛ, కఠనోక్తులు అను నీ నాగ్నిటిని విడుచుటయే ధర్మము. ధర్మాచరణమునకు యుక్తకాల మెద్ది యన,
నేపక చేయు ధర్మము

ప్రాపకమగు జనకాల * పదిని ఘనమై ||
గృహస్థాశ్రమ ముత్కృష్టమని తిరువల్లవరు అభిప్రాయము. సంసారబాధ్యతను వదలి యరణ్యములకు జనెడి తపస్వికన్య, ఇంద్రియనిగ్రహము గలిగి ధర్మముదప్పక గృహకార్యములనిర్వర్తించు గృహస్థుని పీఠి ప్రశంసామని కవి దెలుపుచున్నాడు.

సారంజేమి మక్కులి సం
సారము కంఠెనధితి * సన్యాసమునన్ ||
చాల ఘనమగు బుణ్యలి
కాల గృహస్థితి తపస్వి * సన్ధితికంఠెన్ ||
పుణ్యము గాఢాభ్యుపై సా
గృణ్యంబగు సన్యమిల న * కుత్సితమైన్ ||

శ్రీరాత్రివత్సమునుగూర్చి వ్రాయుచు, శ్రీలను నిర్బంధమగు కావలియుం దుంచిన లాభము లేదని క్రిందిపద్యమున తెలిపియున్నాడు.

అనాంధ్ర సేవిధల యల |
నామక కెదక్కనున్ నాయి * నతివల కరయన్ ||

కోపమును పోగొట్టుటకు కోపము నుపయోగించుటకన్న, దమాగుణమే సహకారి యని తెలిపియున్నాడు. ఈ సత్యము, బ్రతుకులో మోసెను భోధించుటలు పురుషివాద్యై యపకారము గావించిన యన్వే యపకృతిని తిగి గావించవలయు నను నాదేశమునకన్న మిన్నయెరదే గదా !

ధర్మ గుణగర్వముతో డను
టమమనదియగును దో దామన్యంబునకున్ ||
జేరికి జేయుకృప యది
దేరికి కంఠమబోల * శేమిని కృపగూ ||
పరశ్రీవిముఖత్వ మెల్ల ధర్మములకు మూలముఁ చాటి యున్నాడు.

నాధాన్యమగుటయెడ
నాధ నిర్భర్య గర్వముల * మైదము యెపుడున్ ||
ఈ నాధ నిర్భర్యగతుం
యనంపకంబుడె పాడి * భువి గామునలన్ ||
విరనితైనను పరోక్షమున నిందించుట యధర్మమని చెప్పియున్నాడు.

గీతపాఠ కెదుటపడక ను
కృతయనగు నెనుక నింప * గీతగుం దుపన్ ||

ధర్మముకరి కుపదేశించి తా నాధర్మము నాచరించనియెడల నట్టివాడు నింద్యుడని చూపి యున్నాడు.

జీవనవిధి ధర్మము కా

మానస దప్పిదము మొద * దగ్గరవలయును

పరోపకారమునుగూర్చి ప్రసంగించుచు మే ఘము ఫలాపేక్ష లేక యెటుల వర్తము నిచ్చుచు న్నదో, యెటులనే మానవులుగూడ ఫలిత మా సింపక ధర్మ మొనర్పవలయునని బోధించియు న్నాడు. శ్రీకృష్ణ భగవానులు గీతలో నుపదేశించిన నిష్కామకర్మనే యీ గ్రంథము గూడ నాచరింపుమని పురికొల్పుచున్నది.

ఘనమువలె బడులు గోరక

యెనిరింతురుఘనముచేత * మెకటింగలదే

మాంసభక్తిని వర్జించిన గాని సాత్వికగుణములు పట్టువడవని తిరువళ్ళవరు బోధించినాడు.

కావలె దనువుధియని పెర

జీవులఁ దిను వాడు కరుణ * కీటి నెలు లేయక

ఇతరతనవలయుం దిను

పతితుని వసిధర్మకారత * పగిలె గన నగుక

సత్యమును వచించుటను గూర్చి వీరి యభిప్రాయము భాగవతములో శుక్రాచార్యులు బలిచక్రవర్తి కుపదేశించిన “వారిజాత్ములందు వైవాహికములందు ప్రాణవిత్రమానభంగమందుఁ జకితగోకులాగ్రజన్మరక్షణమందు బొంకవచ్చు నఘము పొంద దధిపా”యను సూత్రమునకు సరి సమానముగ నున్నది.

దేశం బ్రాణుల కెన్నడు

హని యొదర దట్టిదుడిటు * తాళిము ధర్మక

హాకి నెడమీ దేనియఁ

బూనిక నాడఁబడు బొంకుఁ * బోలు నిజఁబుక

రాజ్యాంగమునుగూర్చి వ్రాయుచు, కవి తనరాజ్య ధర్మపరిజ్ఞానము నంతయు జూపించి, కొటిల్లుని అగ్రశాస్త్రునిందువలెనే రాజనీతినిగూర్చి నియమములను సమగ్రముగ నేర్పరిచియున్నాడు. రాజు యొక్కయు, సచివునియొక్కయు గుణగణముల సూచించియున్నాడు. రాజు తన ప్రజలకు వాక్యాస్వతంత్ర్యము పూర్తిగ నొసగవలయునని చాటి యున్నాడు. నరవరుని లక్షణము లిటుల వ్రాయబడినవి.

నరవరునకు సుగుణములు వి

తనణు సాధ్వఁడుకెల్లి * ధైర్యంబు నగుక

పౌరుష బాగ్ధిద్యుల

నారసిపూనఁదగుఁ దనకు * నైసిపనుగాక

సులభుడయి కాంచువారికి

లలితోక్తుల వలలురాజు * లలిఁబొగ డందుక

అనఘలస్పృతిని రహంకృతి

నను వర్తన సేయవృత్తి * కదె బలిమినుగుక

దూతల లక్షణము లిటు వివరింపబడినవి.

శేముషి వాక్యకురత సత్త్వేషుము

ముఖ్యములు మాడు * పుష్కమాతలకుక

దారిద్ర్యముకన్న దుర్భరమగు కష్టము వేరు లేదని యీ పద్యమున వ్యక్తమగును.

ఇంగలమున నివరించిన

సంగతమగు లేమి నెది య * సంగతుమగుగాక

ఈ గ్రంథరాజమున వివరింపబడిన వేర్వేరు సత్యముల నన్నిటిని వివరముగ చెబుటకు తావు జాలదు. ఇట్టి యుద్గ్రంథమును రచించి కీర్తి శేఖలయిన విద్యావందనాథులు జన్మసార్వత్రిక గాంచిరి. వీరివలెనే యన్యభావలలోని యుత్తమ గ్రంథసారము నాంధ్రములోనికి తెచ్చి అంధ్రవాజ్మయమునకు అపూర్వశోభను చెచ్చుట యిత్తరుణమున భావ్యమని మాయభిప్రాయము. నూతన ప్రబోధము నుపయోగించుకొని, కార్యసాఫల్యత గాంచుట ధర్మము.

సంగ్రామము.

రుష్యా

సంగ్రామమున రుష్యులు తిరిగి సమరోత్సాహమున జయప్రదముగ అపస్కందనమును గావించినపుడు, పల్లవకును నుత్సాహ మతిశయించెను. జర్మనులు వివర్ణవదనులయిరి. లెంబర్గపతన మెపుడాయని, యెదురుచూచుచున్న సమయమున తలవని తలంపుగ రుష్యులపై న్యయులలో కలత లారంభించెను. అయిదువలయులు తిరుగబడెను. ఆ తిరుగబడిన వలయులనుండి సైనికులను వదలి పెట్టి పెట్రోగ్రేడుకు బంపినచిరి. అంతటితో పెట్రోగ్రేడులో నున్న మాక్సిమిలిను పార్టీవారు వీరితో గలసి అల్లరుల గావింప మొదలిడిరి. లెనిను అను జర్మనుల గూఢచారి రుష్యాదేశమున నింత సంక్షోభము గలిగించెను. క్రాన్సుజ్వాట్లోని సైన్యములు ప్రభుత్వముపై గినుకబూని రాజధాని పతనమున జేరెను. వీరి యుద్దేశము రుష్యుల ప్రభుత్వోద్వోగములను నిర్బంధించవలయు ననియు, రాజకీయ ధనాగారములను కొల్లగొట్టవలయుననియు, అంతఃకలహముల బురికొల్పి పరివర్తనమును తిరిగి నారంభింపవలయు ననియు, కెరెన్స్కీగారిని వధింపవలయు ననియు నింక నెక్కువగు దుష్కార్యముల గావించి సంగ్రామమునకు భంగము కలిగింపవలయు ననియు నూహించిరి. కాని పెట్రోగ్రేడులోని సైనికులు వీరితో గలువలేదు. వెన్స్టాటనే సంగ్రామరంగమునుండి సైనిక నివహములను మరల్చి యీ కల్లోలము నడచుట యవసర మయ్యెను. కోసాకులు తమ యసమాన ధైర్యమును జూపి, అంతఃకలహముల నాపినచిరి. ఈ యత్నములో అయిదువందలమంది రుష్యుల కపాయము సంభవించెను. మంత్రవర్గములో మార్పులు జరిగెను. రుష్యుల దేశములో క్రాము వెల్లిని చెప్పదగిన కెరెన్స్కీగారు రమాత్యవదని నలంకరించిరి. వీరి నియామకము కొంత సంతృప్తిని గలిగించినది. వెనుకటి ప్రధానమంత్రి లివాన్ వలె గాక, వీరు పరిపాలనాసామర్థ్యము గలిగి, సందిగ్ధతకణమున ధైర్యము వహించి పనిచేయ నిపుణత గలవారు. పారిశ్రామికులును, సైనిక ప్రతినిధులును గలసి మాస్కో పతనమున కొలది దినములలో మహాసభ గావించి యందు రాజ్యాంగ నిర్మాణమును గూర్చి స్థిరపరచెదరు. నూతన పరివర్తనఫలితముచే, సంగ్రామమున అరచేతికివచ్చిన విజయము జారిపోయినది. రుష్యులు స్వాతంత్ర్యవేళముచే సంగ్రామసందేశమును మరచి ప్రవర్తించుట శోచనీయము. గ్రీసుదేశములో కాంస్టెంటైను రాజును పదధర్మిని జేయుట కాక్షేపించి, బాల్కను సమస్యకు చిక్కుల గలిగించిరి. పరివర్తనవాదుల యుద్దేశ మేమో బోధపడుటలేదు. సంగ్రామము జాలించి సంధిజేసికొన గోరినచో రుష్యా ప్రజాప్రభుత్వ పరిపాలనమునకే జర్మనులు కొండొకకాలమున ముప్పుచెచ్చెదరు. స్వేయియా, బెలిజియము, రుమేనియా మొదలగు స్వల్పరాష్ట్రముల గతి నాలోచించకుండ సంధిజేసికొన గోరుట టిట్టినాము? మిత్రమండలివారి సంగ్రామోద్దేశములు మరయొక మారు వినగోరుదురేని యెటుల గావింపవచ్చును. తమ యుద్దేశములను మరయొకమారు పరికించి చూచికొనుటకు మిత్రమండలివారు ఆగష్టునెలలో సభను సమావేశము గావింప నున్నారు. ఈ సభలో రుష్యులకు తగు నుపదేశము గావింపవలయును. అమెరికావారి సభలో పాగ్గానమని చెప్పుట సమంజసముగ గాన్పించదు. ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వములలో అగ్రధానమును వహించిన

అమెరికావారి హితవచనములు రుష్యావారి కెల్లరకును సమ్మోదావహములుగ నుండుట కెట్టి సంది యమునులేదు. యుద్ధఫలితములు తూర్పురంగమున రుష్యులకు ప్రతికూలమైనవి. బ్రూసులాఫ్ గారి నాయకత్వము క్రింద సైనికుల నేకుల గోల్పోయి, పడసిన విజయము నిరర్థకమైనది. కాలుజ్జి యను పతనమును బోగోట్సుకొని, లొమ్మిట్జానది వెనుకకు రుష్యులు జేరిరి. ఉత్తరమున హాలిన్డెజినిల మధ్యభాగమున వెనుకకుపోవలసి వచ్చినది. బ్రెజిలీకి తూర్పుభాగమున మొదటిపంక్తి జర్మనుల వశమయ్యెను. ఇదే సమయమని తమ సైనికులకు తాహపరచుటకు కెయిజరుగారు తూర్పురంగమునకు వెడలిరి. సిరెత్సునదిని దాటి రుష్యులు వెనుకకు వెడలుటచే, జర్మనులు టార్న పోలులోని భాగమును జగ్ బోలియా యను గ్రామమును వశపరచికొనిరి. బాసిస్ యను గ్రామమును వదలి లొమ్మిట్జానది కుడిభాగమునకు రుష్యులు వెడలిరి. తార్న పోలునైపు శత్రువులు విజృంభించిరి. బాల్టిక్కుపరగణాలలో డ్విన్ స్కూ-వర్తసంగ్రామము జరుగుచున్నది. జర్మనులు దక్షిణమున స్టాకుహల్డు మొదలుకొని, బాల్టిక్కు పరగణాల వరకును సంగ్రామము జరుగుచున్నదిని తెలుపుచున్నారు. ప్రస్తుత రుష్యాస్థితిని గాంచిన, కొంత యాశాభంగము కలుగవచ్చును గాని, కెరెన్స్కీగారు పరిస్థితులను చక్కబెట్టుటకు తమ యావచ్చుకొని వినియోగించుచున్నారు. వీరు యుద్ధభూమికి స్వయముగ వెడలిరి. గెలిషయాలో రుష్యులు లిప్పటికి బోగోట్సుకొనిన ప్రదేశము 9 మైళ్ల వెడల్పు, 7½ మైళ్లలోతు గలది రాజుదోహులను శిక్షించుటకు కెరెన్స్కీగారు వెనుదీయరు. వీరలలో ననేకులు నిర్బంధములో నున్నారు. కలవర మడగినది. రిపబ్లికు ప్రభుత్వమును, వెంటనే ప్రచురింపవలసినదని సాంఘికవాదులు గోరుచున్నారు. ప్రస్తుతము కలవరమునకు గారణమును విభేదముల నంతరింప జేయవలయునని కోరుచున్నారు. సార్వజనిక స్వాతంత్ర్యము మ్యునిసిపలు సభలలో నెలకొల్పబడును. ఆహారసమస్య విషమస్థితిలో నున్నది. దానిని తొలగించుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. ఈ ప్రయత్నములు సఫలములై, తిరిగి రుష్యులు విజృంభించి శత్రువులను పరిమార్చెదరని విశ్వసింపుచున్నారు.

పశ్చిమరంగము

పశ్చిమరంగమున జర్మనుల ప్రతిభ నానాటికి క్షీణించుచున్నది. బెల్జియం నైపున ఆంగ్లేయులు సముద్రమువరకు వ్యాపించియున్నారు. ఏమీ మొదలు క్రేయనవరకును గల ప్రదేశము నుండి శత్రువులను తరిమివైచినది మొదలు, వారి ప్రతిభ నానాటికి క్షీణించినది. మార్కవిల్లెను, మెసిసను గట్టలు ఫ్రెంచివారిచే నాక్రమింపబడినవి. ఛెమిన్ ఛెస్ ఛెమిన్ దగ్గర ఫ్రెంచిపంక్తిని భేదింప శత్రువులు తమ యావచ్చుకొని వినియోగించి, వేవేల సైన్యముల గోల్పోయి కొలది భూభాగము దీసికొనిరి. కాని, ఫ్రెంచిసేనాపంక్తి దుర్భేద్యమయ్యెను. ఆంగ్లసైన్యము సముద్రము వరకు వ్యాపించుట శత్రువులకు భయకారణమైనది ప్రాంతియలో విజృంభించి శత్రువులిటీవల నొక మైలు ప్రదేశమును దీసికొనిరి. అక్కడ ఫిరంగి యుద్ధము నిపుడు సల్పుచున్నారు. తాము తీసికొనిన ప్రదేశమును నిలుపుకొన ప్రయత్నము జేయుచున్నారు గాని, సాధ్యపడుటలేదు. సముద్రాధిపత్యము బ్రిటీషువారిచేతిలో నుండుటచేతను, సముద్ర నౌకలపై నుండి బ్రిటీషువారు ఫిరంగుల గొల్పుట చేతను, జర్మను లీస్థానమును గూర్చి ఎపుడును భీతావహులయియున్నారు.

2 3 8 14 15 19 27 31 32 36 37 39 40 42 47 48 49 51
53 59 60 63 64 66 73 74 80 81 83 84 88 91 93 95 96 97
100 101 105 107 111 113 114 115 118 129 131 134 140 141
142 143 148 151 153 159 160 164 167 171 172 173 175 180
182 185 186 183 189 192 194 195 198 201 202 201 205 217
208 211 213 214 216 218 221 223 226 227 228 231 232;

విరోధామహాసంగ్రహము

లాయుడుజార్జిగారు నిష్కరుణముగ ప్రభుత్వర మిచ్చుట

(-)-
సయామువారు జర్మనులపై యుద్ధమును ప్రకటించుట

(-)-
జర్మను ఛాన్సలరు యువన్యాసము

(-)-
రష్యా ప్రతిజ్ఞల పరివర్తన మడగి పోవుట

(-)-
ముఖ్యవరములు - కాలవేది కర్మస్థితిగారి సాధ్యము

(వైటరు ఏజెన్సీ)

జర్మనీ

ప్రభుత్వముమంత్రిగారి యువన్యాసము.

సంధి విషయమై రీచిప్టాగులో నుపన్యసించునందర్భమున మైకేలసుగారిట్లు ప్రస్తావించ దొడంగెడి:- దౌర్జన్యము జేసి జర్మనులు ఒకరోజుకూడ విజయమునిమిత్తము సమర మొనర్చుచుండును. తమ కార్యములను సమగ్రముగ నిర్వహించిన వానినలె మనము అనిచ్చియును సంధిని సమకూర్చులయును. వంశపరంపరగ పురుషాంతరముల వరకు మనము పడిన బాములను ఎన్నటికిని ప్రజలు మరుచుకొలుదు. మన సామ్రాజ్యమును పాల్గొన వలయునని కోరుకొనక త్రువులలో మనము చచ్చింప జాలము. జర్మను సామ్రాజ్యపు సరిహద్దుల నెల్లపుడును మనస్వాధీనములో నుంచుకొనవలెను. భూమియందును, సముద్రమందును మన యధికారము యథేచ్ఛగ వెలయుచున్నట్లు మనము కట్టుదిట్టములను జేయవలెను. అన్ని జాతులకును సమైక్య మగునట్లును, సఖ్యత అలవడునట్లును మనము యత్నించవలెను. సముద్రమంతట నాకల రాకపోకలకు వీలులేకుండగ చుట్టుముట్టుటచే అర్ధిక ఆహార చిక్కులుగలిగి ప్రతివారును కలహించెదరు. అట్టి దేమియు లేకుండగ మనము ప్రయత్నించవలెను. శత్రువులకూడ మనకు ఆర్థిక చిక్కులను కలుగజేయుటకు వీలులేకుండగ మన జాగ్రత్తయందు మన ముండవలెను. మనము మర్యాదగ సంధి కీయకొనెదమని తెలియజేయు మన శత్రువులు అంగీకరించరైరి. అట్టిమెడల మనమువరల విరికిసంధి నూచుల జేయగూడదు. మనశత్రువులు విజయ కాంక్షను మొదలంట విడనాడి, మనలను అణగారొక్క వలెననుకోరిక సంపూర్ణముగ విరజ్జించి మనతో రానుబారముల కిచ్చగించిన మనము గౌరవముగ వారితో సంధివిషయమై ముచ్చటించవచ్చును. అంతవరకు మనము నెమ్మదిగను, వైర్యముగను, ఓర్పుతో మిన్నకుండవలెను. వర్తమానమున ఆహారవిషయమై చాల సంకటముగ నున్నదని మైకేలసుగారు గొప్పకొనిరి. జూలై మాసములో ఆహారము చాలుటయే లేదు. చాల సంకటముగ నున్నదని త్వరలోనే ఆహార సౌకర్యము లేర్పడును. సమర్థిగ ప్రజలకు ఆహారము లభించును. ముందు పంజను అంచనా వేసి మైకేలసుగారు రిట్లు నడిపిరి:- 1916 సం॥ జర్మనీలో పంటచాల నష్టముగ నుండెను. అట్టి సమయమున గూడ జర్మనులెప్పుడు ఆహార మున కై విలపించుట లేదు. ఈ విషయమున ఇంగ్లాండు వారికంటె మనము చాల యచ్చువలయును. జానపదులకును, పురుషాదులకును మైత్రత నెలకొల్ప వలయును. నేను మంత్రిత్వమును వహించి రోజులైనది. ఈ కొలది కాలములో నేను దేశీయవిధానము గురించి పూర్తిగ చర్చించుటకు వీలుపడదు.

జూలై 11వ తేదీని చక్రవర్తిగారు నాకొసంగిన ఉత్తరువును శిరసావహించి యుంటిని. చక్రవర్తిగారి యాజ్ఞా ప్రసాదాన్నిక స్యాతంత్ర్యమునకు సంబంధించినది. ప్రభుత్వము వారికిని ప్రముఖులకు కక్షి దారులకును నఖ్యతను కలుగజేయుటకు నే ప్రయత్నించెదను. నేనిట్లుచేయునని ముందుగ ఎన్నడును వీరికిని తెలియజేయను. (సంతోషము) మనమిప్పుడు భయంకరమగు సముద్రపై పయన మగుచుంటిమి. మనపడవపోయెడు కాల్యలకూడ హానికరమైనది. కాని మన సంగతంతో మన కన్నులకు కట్టి నట్లు గాన్నించుచున్నది.

మనము క్రొత్త జర్మనీ దేశమును జేయవలెను. శత్రువు లనుకొనునట్లు భీతి నెఱుంగని జర్మనీదేశము నేర్పరచవలెను. నీలి యుక్తముగను, దైవభీతి కర్హనట్టియు నెమ్మదితోగూడు కొన్నిటి జర్మనీదేశమును క్రొత్తగ నిర్మించవలెను. ఇట్టి జర్మనీవిషయమై మనము పరస్పర వైరములను నవలద్రొచి సంఘభావముతో పోర వలయును, పోరుచున్నాము. (సంతోషము) సంధి సమకూడ నేని మన సరిహద్దులను అధేద్యముగ జేసికొనవలెను. పరస్పర త్యాగములతో కూడుకొన్న భావముతో మనము సామ్రాజ్య రక్షణార్థము శ్రమపడవలెను. కాశ్వత్ మగు సంధిని సమకూర్చవలయును. (సంతోషము) ప్రభుత్వము వారికిని ప్రజలకు అనురాగముండుటకు ముఖ్యమగు కార్య నిర్వాహకులు స్థానములకు నిదానముగల వారిని రీచిప్టాగునారి సమ్మతిని బడసి వారిని నియోగించవలెను. ఉదారభావముతో సక్రమముగ సామ్రాజ్య పరిపాలనా విధానమును అనలంబించినచో ఇంతయు సాధ్యమగును.

అయ్యుడు, జూలై 22:- స్వాతంత్ర్య సాంఘిక వాదుల ఆభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ ఆగష్టు 28వ తేదీ వరకును రీచిప్టాగుసభ మాసికేయ బహునని ఇప్పుడు ప్రకటించబడెను.

లాయుడుజార్జిగారి ప్రభుత్వరము

జర్మను ప్రధానమంత్రిగారి రహస్యపు

దురాగతమును వెల్లబుచ్చుట.

మిత్రమండలివారు స్వాతంత్ర్యము కొరకును, ప్రజా ప్రభుత్వము నిమిత్తము పోరుట.

లండను, జూలై 21:- బెల్జియను స్వాతంత్ర్య దినోత్సవమునాడు క్విప్పెరు మందిరమున లాయుడుజార్జి గారిట్లు నడిపిరి:- మాకు సంవత్సరములనుండి బెల్జియనుదేశము, అతినిన మైన దేశయందున్నది. ఎన్నడును చిత్రకాలియన్ని నేమొ ఎఱుంగను. నిరంతర బానిసత్వమున నోలరాడు చున్నది. కాని కట్టికడపట పూర్వముకంటె మరింత ఎక్కువ ఘనముగ ను స్వాతంత్ర్యముగను బెల్జియను విరాజిల్ల గలదు. బెల్జియమునకు మోక్షము త్వరలో రానున్నది. (గొప్ప సంతోషము) పూర్వపు స్వాతంత్ర్యము లభించినపుడు సమగ్రముగ యథా ప్రకారము అన్ని లాంఛనములు సమకూడునట్లు పరాసు ఇంగ్లాండువారు సహాయ మొసంగెదరు. నాగరకముగల ఎల్లవారును బెల్జియనునకు సంపూర్ణ స్వేచ్ఛావైభవము కలుగునట్లు శక్తివంచనలేక సాయ మొనర్చెదరు. (సంతోషము) జర్మను ప్రధానమంత్రి మైకేలసు గారియువన్యాసమును నూచించు లాయుడు జార్జిగారు సంధివిషయములో మర్యాదయగుసంధి కవకాశము లేదనిరి. అది చాల జాణత్వముతో నిచ్చిన యువన్యాసము. యుద్ధ పరిమళసాసమునకై యెదురుదూచుచు ఉపన్యసించువానినలె జర్మను మంత్రిగారు ప్రసంగించిరి. వారి యువన్యాసము అన్నిటికిని అన్యాయమును, వీనిని మిత్రమండలి వారు జ్ఞాపకముచుకొనవలెను. (వినుడు! వినుడు!) జర్మను మంత్రిగారు యిచ్చిన యువన్యాసములో కొన్ని వాక్యములను జర్మను వైనికాధికారులే గ్రహించవలెను. ఈ వాక్యములు జర్మనీ సరిహద్దులను బలపరుచుటకు సంబంధించి యున్నవి. ఈ వాక్యములే ఆల్సెసులో వైసును ఆక్రమించు కొన్నది. ఆల్సెసులో వైసును ఆక్రమించుటచే

జర్మనీ సరిహద్దులకు కొంచెము జాగ్రత్త యలవడినది. ఇట్టివాక్యముల నవలంబించియే 1914 సం॥ యూరపునంతను గ్రక్తమండుంగులలో జర్మనులు ముంచెత్తిరి. ఇట్టియుద్దేశములను మనము త్వరలో నిర్మూలము గావించనిచో జర్మనులు నిర్భయముగ బెల్జియమును కలుపుకొనెదరు. కూరూల్యాండునుకూడ ఆక్రమించు కొనెదరు. మరలయూరపును భూగోరక్త ప్రవాహముల ముంచి ఒక పురుషాంతరములో యూరపు నామరూపములు లేకుండజేసెదరు. ఇవన్నియు ప్రజాప్రభుత్వవాదులు ప్రయోగించ వలసినవాక్యములు. దీనికొకదృష్టాంతము నొసంగెదను:- రీచిప్టాగు సభ్యులకందరకును ఉద్యోగములు కావలయును. కాని ఎల్లరునకు మంత్రిపదవులు రాజాలవు. లేఖనముగ నుండగలరు. (హాసము) సార్వగామిక వర్గము వారు తాత్కాలికముగ జయించిన జర్మనుమంత్రిగారి యువన్యాసమువలన కాన్నించుచున్నది. జర్మను ప్రభుత్వము స్వంత వ్యవహారములె నున్నది. జర్మనుల యిష్టముచొప్పున ప్రభుత్వ పరిపాలనమును గావించుకొనవచ్చును. సంధివిషయమై ఎట్టి మోక్షుడు ప్రభుత్వమును విశ్వసించి మనము సంధిప్రయత్నముల సరయవలయునను సమగ్రము మనము పూరించవలెను. (వినుడు! వినుడు!) ప్రజాప్రభుత్వమునే నెమ్మదియని డువదగును. ప్రజాప్రభుత్వమున ఎట్టి ఆందోళనమున కవకాశముండజాలదు. జర్మనీలో ఇట్టిది సాధ్యపడనిచో దీనికలదులుగ క్రొత్త వాటిని దీని స్థానమున మనము అరయువలెను. జర్మను మంత్రిగారి యువన్యాసమున జర్మనులు యుద్ధము జేయుటకే నిశ్చయించుకొన్నట్లు కాన్నించుచున్నది. బెల్జియను, విషయమై వారెద్దానిని నూచించి యుండలేదు. జర్మను మంత్రిగారి యువన్యాసముంతయు బెల్జియనునకు చాల ప్రతిపాదముగ నున్నది. దీనివలన బెల్జియనునకు చాల ప్రమాదకరముగ నుండునట్లు తోచుచున్నది. జర్మను సరిహద్దులను భద్రపరుచుచున్నది. ఈ యువన్యాసమువలన మెట్లు, ప్లాన్సుబర్గులను దీసికొని లీజును వశముజేసికొని బెల్జియనులో జర్మనులకు అర్ధిక సౌకర్యములు లభించు నిమిత్తము ఏంటోకర్సులో ప్రభుత్వ పరిపాలనను ప్రవేశపెట్టెదరు.

బెల్జియను పూర్వపు స్వాతంత్ర్యమును బడయవలెను.

బెల్జియనునకు స్వచ్ఛంద స్వేచ్ఛావృత్తిని స్వాతంత్ర్యమును కలుగజేయుటకు మిత్రమండలివారు కంకణమును దాల్చినారు. (గొప్ప ఉత్సాహము) ఒకరి పరిపాలన క్రింద నుండకుండగ అంతయు బెల్జియనులే తయారట తాము ఒకటపై నాధారపడక రాజ్య పరిపాలనమును గావించు కొనెదరు. బెల్జియను స్వతంత్ర రాజ్యముగ మారవలెను. (గొప్ప సంతోషము) నావిధి ప్రకారము డాక్టరు మైకేలసుగారి యువన్యాసమును పఠించితిని. ఎటుల వైన యుద్ధ మంత మగుటకు తరణోపాయమును నెవరుచుంటిమి. వీరి యువన్యాసమువలన ఈ క్రింది సంగతులు సునిచ్చితముగ విడితలులు:- జర్మనులు బెల్జియనునకు స్వాతంత్ర్య మొసంగుట సర్వకల్ల. జర్మనులు ప్రజాప్రభుత్వమును వీర్చుచుట, వేరలము స్వచ్ఛా వ్యయూరపునకు శాంతి కలుగనను విషయము రిక్తప్రమ. నిరసయోగముగ యూరపు రణరంగమున తన పుత్రుల పరితరక్తమును వృక్ష ధారపోసులేదు. (ఘన సంతోషము) తన మాయలచే ప్రజలను భ్రమ పెట్టుటకై మైకేలసు గారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇవన్నియు కొనసాగువు. ఘోరమగు అరువారములు గడచినవి. అంతర్జామియందగములను ప్రతిహతము జేయుచున్నాము. జర్మనీనుండి బాద్నారుకు రాజమాన్యమును వేయుట విఫలమాయెను. దెప్పిచువామి? నీటికలియేమి? జర్మను అంతర్జామిల దురాగతములచే మనము చాలకాలము బ్రతుకజాల మరవంతులుగలవు. మైకేలసుగారి యుద్వ్యాగారంభముననే ఇవన్నియు రిక్తప్రమలనియు కొనసాగవనియు నేను తెలియజేయవలసియున్నది. నేనిట్లు చెప్పకతీరదు. క్రమక్రమముగను సావధానముగను మనము విస్తారముగ పంటను పండించుచుంటిమి. ఘనకాకలు పూర్వమువలె సముద్రమునమునుగుట తక్కినది. వేసవి కాలమందు మన కమిని భయముగ నుండెను. కాని మన నష్టములు క్రమక్రమముగ తగ్గుచున్నవి. వీని కొక నిదర్శనమును జూపుచున్నాడను:- నిరుట్టి సంవత్సరము ఏర్పిలు మూడుమాసములతో ఈసంవత్సరము జూలై మాసవారములు సరిపోల్చి చూడ ఏర్పిలులో పోయినవానిలో సగము వందైన శాకలను మనము ఈసంవత్సరము నష్టపడలేదు. ఇకొక్కటిచేయి గాను. 1916 సం॥ నిర్మించిన సడవలకు 1917 సం॥ 4 రెట్లెక్కువగ వాకలను నిర్మించ గలిగితిమి. (సంతోషము) నిరుట్టి సంవత్సరమందు ఎన్ని పడవలను తియ్యుచేసితిమో దీనికంటె ఎక్కువగ 1917 సం॥ కడపటిరెండు మాసములలో నిర్మించగలము.

ఈ లెక్కలన్నిటిని జూపి జర్మను మంత్రిగారిని మోహింపజేసి తెలియజేయవలసి యున్నది. (హాసము) 1916 సం॥ కంటే ఆరున్నెనిమిది వరకు పడవలను తయారు చేయగలము (సంతోషము) మనము సహజముగ మందగమనము గలవార మైనను పని ప్రారంభించిచో మనల నెవరును అతిక్రమించ జాలరు.

ఉద్బాధనము లేదు.

మన సామగ్రియను పరిశ్రమలను, మనోద్యమమును, జర్మను లునదిగ గ్రహించలేకపోయిరి. కాని వారు మనలకుండిలేకుండ మలమలమాడునట్లు చేసెదరు.

నేను ప్రధానమంత్రి నగుటచే నిలము చెప్పవలసి యు న్నది — ఇది నావిధియైయున్నది. — ఆహారపరివహాధికారి పాతకము వలనను నాకావర్తకాధికారివలనను మనకు ఆ హారపాతకములు మరింత పెరిగిపోయినవి. కాన శత్రువులు మనల కెంతమాత్రము ఆహారమును చాలకుండగ జేయచాలరు. వర్తమాన భక్షణవద్ధి ననుసరించి 1917-1918 సంవత్సరములకు ఆహారము సరిపోవునట్లు కట్టుదిట్టము చేర్చడినవి. గొప్పసంతో షము) వ్యవసాయమును అభివృద్ధిజేయుటకు ప్రయత్నములను సలుపుచుంటిమి. 1918 సం॥ మనము ఆహారము విషయమై సిగ్గుపడగ నుండగలము. మన కెక్కువ నష్టములు సంభవించి నను మనకెట్టి కొరతయు నుండజాలదు. ప్రపంచ మంతటను స్వాతంత్ర్య మేష్టవరకు మనము హస్తమున ఆయుధముల కలిగించి పోరుచునే యుండుము. అమెరికావారు సముద్రముపై నేలను కొనిపోవుటకు నాకలు లేవని జర్మనుమంత్రిగారు నడి చిరున విషయమును నూచించుచు పూర్వముకూడయుద్ధారంభ మున బ్రిటిషువారికూడవైద్యములేదని జర్మనులుపలికిరిచిరి. అది డాక్టర్ గారునుడిచిరి. యుద్ధము జరుగుచునే యున్నది. బ్రిటిషు వారు క్రొత్తవైద్యములను సమకూర్చుచున్నారు. లక్షలకొలది వైద్యములను జరిపింపచున్నారు. ప్రపంచమున నన్ను నాకా దళముకంటె గొప్ప దగు నాకాదళమును బ్రిటిషు వారు కలిగియున్నారు. మూడు సంవత్సరముల నుండి యుద్ధము జరుగుచున్నది. బ్రిటిషు వారలనిపోయిరి వివసక్రొత్త నాకలు వేసేటటుగ నిర్మించ బడుచున్నవి. ఇట్టియధ్యమున ఇంగ్లాండుకంటెరెంసులెట్లు జనసంఖ్యకలిగినట్టియు ఎన్నడును తరగ నట్టియు సహజముగనట్టియు ప్రకృతిస్వభావము తోగూడుకొన్నట్టి వస్తుసంపద కలిగియున్న అమెరికనులా వెను కియువారు? మైకేలిసు గారు మాత్రము యుద్ధము ముగించువరకు బ్రిటిషుయున్నచో వీరు తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొనెద రని నేను నడువవలసి యున్నది. వారపుడు ఇంకొకవిషయగు క్రొత్త యువస్వామ్యము నిచ్చెదరు. దానికై మన మందఱము చేచియున్నాము. దీని విషయమై మనము పోరుచున్నాము.

జర్మనుల యాధాత్మశత్రువులు

మాన్యజేతము యొక్క స్వాతంత్ర్యము కొరకును స్వేచ్ఛాపుత్తి నిమిత్తమును జర్మనులు పోరుచున్నారని ఇటీవల నొక జర్మను వాస్తావత్రిక వ్రాయబడినది. ఇదెన్నటికిని నిజము కాదు. నానాటికి ఇదంతయు అసత్యమని గుప్త మగుచున్నది. స్వేచ్ఛాపుత్తిగల జర్మనీయున్న మనకందరకును ఇష్టమే. జర్మనుస్వేచ్ఛాపుత్తిశత్రువులు తనపరిపాలనలేగాని మిత్రమం దలివారెన్నటికికారు. స్వేచ్ఛాపుత్తిగల జర్మనులతో మనము సంధిజేసికొనుట కిచ్చగించెదము. కాని నిరంకుశాధికారము తో ప్రబలుచున్న జర్మనులతో సంధిజేయకుట యసంభవము. మనమంగిలించజాలము. (సంతసము) రషియాదేశీయ నైపుణ్యముల తమ విజయదశిలోనగువారికి స్వాతంత్ర్య మొసం దించునని వాక్యచ్చినది మొదలు తమ స్వేచ్ఛాకై పోరుచుంటి మను జర్మనుల మిత్ర అంతరించినది. స్వేచ్ఛాపుత్తిగల ప్రజా ప్రభుత్వవాదులకును సాంగ్రామిక నిరంకుశాధికారులకును సమరమిప్పుడు జరుగుచున్నది. ఇదియే పరమరహస్యము.

స్వాతంత్ర్యము కొరకు పోరు సలుపుట.

హార్ వాక్ డెత్తము హార్వెర్డు గారి స్థానమున డాక్టరు మైకేలిసు గారిని నియోగించుట కంటె ఎక్కువ ముఖ్య మైన యుగోగ మొకటి చేయబడినది. ఆదేశన. — రషియా ప్రజాప్రభుత్వమున గొప్ప రాజనీతికొనిన డాక్టరు నియమిం చబడెను. (సంతోషము) ఈ రాజనీతికొనిన సామగ్రియ మన పై న్యాయులన్నియు ఉత్సాహ భరితములైనవి. వైవిధ్య మంతయు వీరి సహాయవలననే అర్థింతప్రతిభను గాంచినవి. గావోవు తూర్పు పడమటిరంగముల యుద్ధమందు పత్రికజర్మను వైవిధ్య దీనంగతిని గ్రహించవలెను: — మనన స్వాతంత్ర్యము నిమిత్తము పోరుచున్న మిత్రమండలి వారిలో నిరంకుశాధికారముగల జర్మనులు పోరుచు రణనిహతులగుచున్నారు. తమ

స్వదేశముల స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యముల కొరకై డెల్లియము, పరాసు రషియను వైవిధ్యములను ప్రాణముల నర్పించుచున్నారు. ప్రతిఆంగ్లేయు, అమెరికన్ పోర్చుగీసు వైవిధ్యమును యితరులతో పాటు ప్రపంచమున అంతర్జాతీయ హక్కుల నిమిత్తమును న్యాయము కొరకును పోరుచుండెన గ్రహించుచున్నారు. భావికాలముందు మానవస్వాతంత్ర్యము మనచేతిలో నుండుట చే వీరందరును ప్రజల నుద్ధరించుటకు అర్థప్రాణముల నర్పించు చున్నారు. (ఆధికోత్సాహము.)

బ్రిటిషు పత్రికాభిప్రాయము.

లండన్, జూలై 20: — జర్మను మంత్రిగారి వారును గుర్రాగతములను నిర్భయముగను, దయవాక్షిణ్యములు లేకుండ గను లాయునుజార్జి గారు ఖండించిరి. దీనినంతను నేటి యంద యమున వెలువడిన పత్రికలన్నియు ఆమోదించుచున్నవి.

ఆస్ట్రేలియా ప్రధానమంత్రిగారి యభిప్రాయములు

మెల్బోర్న్, జూలై 20: — ప్రస్తావనమున లాయు దుజార్జి గారు నడిచినట్లు జర్మనుమంత్రి డాక్టరు మైకేలిసు గారు అసంతృప్తు లైనట్టియు ఏమియు నెఱుంగని జనసామాన్యమును మోసపుచ్చుటకు యిట్టి కపటోపాయముతో గూడు కొన్న యువస్వామ్యమును తేనియ లొలుకునట్లు గావించిరి ఆస్ట్రేలియా ప్రధానమంత్రిగారు హాదెసుగారు నడిచిరి. ప్రపంచము నంతను మోసపుచ్చుటకు ఇట్టి తియ్యనిమాటలను డాక్టరు మైకేలిసుగారు వెలికిరి హాదెసుగారు తెలిపిరి. యుద్ధము ముగియుటకు తరుణోపాయ మొకటియే గలదు. అయ్యది జర్మను సాంగ్రామిక దౌర్జన్యమును ఆధికారమును నిర్మూలము జేయుటయే. లాయుడు జార్జి గారికి అన్ని రాజ్యములవారను సహాయ మొనర్చుచున్నారు. అధినిజేతముల వారు ప్రారంభమునకంటె ఇప్పుడు ఈ యుద్ధమును జయవంతముగ ముగించుటకు దృఢచిత్తతతో గూడుకొనియున్నారు.

సయాము జర్మనీపై యుద్ధమును ప్రకటించుట.

సయాము జర్మనుపై యుద్ధమును ప్రకటించెను. కొంత జర్మనులను బంధించినది. 18,965 టన్నుల భద్రపుగల జర్మను వర్తక నౌకలనుగూడ స్వాధీనము జేసికొనెను.

ఇంగ్లండు

బ్రిటిషువైమానికులు శత్రులనెదుర్చుట.

లండన్, జూలై 23: — నేటి ఉదయము ఎనెప్పనిరద జరుపబడిన దాడి నెదుర్చుటలో జరిగిన వైమానికయుద్ధ మొక గంటకాలమువరకు జరిగెను. ఆగ్నేయములనుండి పక్షియము నకు ప్రయాణము చేయుచుండు జర్మను విమానము లనేకము 8-30 గంటలకు గన్పించెను బ్రిటిషు విమానములు వాని తూర్పు నకు బోవ బలవంతము చేసెను. శత్రులు వచ్చుచుండగా గలిగిన భయభీతిగల కోలాహలమును, మందుగుండ్ల ప్రేలుకు వలన గలిగిన భయంకర వివాదమును బాగుగవివరింపయ్యెను. మూడు బ్రిటిషు విమానములు ఒక జర్మనువిమానమును ముట్టడించి దానిని పక్షియమునకు తరిమివైచెను. అతరుమటలో నా నాన్నియ యదృశ్యములయ్యెను. మరియొక బ్రిటిషు విమానము జర్మనుల తూర్పు దిశకు వెంటబడినది. యంత్రము లన్నియు మిక్కిలి యున్నతస్థానమున నుంటచే నవి యత్యంతలృతాల ముననే ఆదృశ్యములయ్యెను.

జర్మనుదాడి వివరములు.

లండన్, జూలై 23: — ప్రతికాధికారు లిట్లు ప్రకటిం చుచున్నారు: — వైమానిక దాడివలన నివృత్తికి 11 గురు మృతి నొందిరి. 26 గురుకు డెబ్బయిరేగిరి. నష్టము చాల స్వల్పము. ఒకవైమానిక పదాతిదళము శత్రువైమానికులు డెల్లియమునకు బోవుచుండ వారి నెదిర్చెను. సముద్రతీర సమీపముననే నొక శత్రువిమానమును వారు సముద్రమున ద్రోసిరి.

లండన్, జూలై 23: — కంటె ఎనెప్పనిలోని విలేఖకు లిచ్చు తంతు లీ సమాచారమును తెలుపుచున్నవి. లండన్ మీడికోవ ప్రయత్నింపబడిన ఈదాడి 7 వ తేదీనాటియంత నెద్దదిగాదు. “ఫెలిక్స్” హార్విచ్చులమీద బొంబులు వేయ బడెను. కాని విశేషనష్టము మాత్రముకలుగలేదు. శత్రులకి దాడి యిందుకయు లాభకారియైనట్లు గన్పించెను. వారందఱును వేరేయ్యగు ప్రత్యేకదారులంబడి పోయిరి. తీరమునుండి యుద్ధమును గాంచినవారులు బ్రిటిషు వైమానికుల వైపున నత్యధికముగ నొనియాడుచున్నారు. ఎన్నటి నుండి వచ్చినదియైతేయక ననియొక్క మారుగ యాకాసమున కెగసి పనిచేయకుగుల యెత్తునకు బోయి అచట శత్రుచిహ్నముల బరికించుచు గంటలకొలది నిలచెను. జర్మనులు మనల మేఖు ముల చాటునదాగి శత్రుల బారినుండితప్పించుకొన గలిగిరి.

బ్రిటిషువారు శత్రుదాడుల తరుముట.

లండన్, జూలై 23: — బ్రిటిషు అధికారు లిట్లు ప్రక టించుచున్నారు. లీవెర్నయనకు తూర్పున శత్రువులు చేసిన దాడుల మేము తిరిమివైచితిమి. నిన్నటి సాయంకాల మనేక వైమానిక యుద్ధములు జరిగెను. మేము రెండు విమానముల నేలగూర్చితిమి. నాల్గింటిని క్రిందికి తరిమివైచితిమి. మా విమా నములలో నొకటి గాన్పింపకున్నది. మేము శత్రుల విమానము నొక దాని మంటలతో నేలగూర్చితిమి.

నావికు లొనర్చిన కార్యక్రమము.

లండన్, జూలై 23: — నేటి దినమున సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసు గారికి డెల్ఫాస్టు నగర పోరనత్వము ప్రసాదింప బడియెను. కార్నసు గారు తమ యువస్వామ్యమున ఆంగ్లేయు లిందుకయు నావికాశాఖవారోనర్చిన కార్యముల నెఱుం గక వారిని దూషింపగడంగు చున్నారని పలికిరి. “నావికు లేమి చేయుచున్నారు?” అను ప్రస్ఫుటాక్షర శీర్షికలతోడ ననేక ప్రధానపత్రికలు వ్యాసముల ప్రకటింపి టతని కమిత మగు ఆగ్రహమును గలిగించెను. నావికు లభయ పడుము 200 కోట్ల చదరపుమైళ్ళ పరిమితి గల సముద్రభాగమును కాపాడుచున్నారను సంగతి నావ్రాత కారు లిందుకయు నెఱుంగకున్నారు. మరియు తాము భుజించు చుండిన ప్రతికడియు నావికుల నిరంతర కృషివలననే లభించు చున్నదనియు గూడ వారు తెలియజాలకున్నారు. ఇప్పటి నావికులకంటె నెక్కువ సామగ్రియము గలిగినట్టియు, ఎక్కుడు వైద్యము గలిగినట్టియు, ఎక్కుడు పట్టుదల గలిగినట్టియు, ఎక్కుడు విశ్వాసము గలిగినట్టియు మనుష్యుల నింకొకతరగతి వారి నెన్న డతడు చూచి యుండలేదు. సాధారణముగ నందఱును గోరు ప్రగల్భనా ప్రకటనములు నావికుల కసహ్యకర ములు. జాలియంతయు సంధికాతురత నొందుచున్నది. కాని దీర్ఘకాలమునుండియు వంశపారంపర్యముగ వచ్చు స్వాతంత్ర్యముల నవగ్రోహప్రయత్నించు ప్రస్వాత్యము తలచాపునంత కాలుమును వారు సంధిజేసికొన నెల్లరు. డాక్టరు మైకేయి లీసు (జర్మనుమంత్రి) గారి యువస్వామ్యము మిక్కిలి బడా యిగానున్నదని కార్నసుగారు పలికిరి. జర్మనులు సంధికావలె ననుచున్నారు. “మేమును శేషటిదినముననే సంధిజేసికొన నున్నాము కాని ప్రవ్యయలతోగాదు; జర్మనుజాతీయం దుర్త ములగువారితో సంధిజేసికొనెదము. తాము రాష్ట్రములవేనిని నాక్రమింపరనియు, మరులకపకారమును జేయరనియు ప్రకటించు ప్రకటనలలో తమయధార్థతను గనబరచుటకు వారు వైసుది వెనుకనుండు వైద్యముల నురలించి అచ్చటివారి కందటికిని స్వేచ్ఛాకొనగిన మరు సటి దినముననే సంధిజరుగలదు. ఇకవిదా ప్రాపంచిక తరుణోపాయమున కేమి చేసిన బాగుండ గలదో యాలోచించి యుకమిద నెన్నడును యుద్ధము జరుగ నట్టి యేర్పాటుల గావించెదము.”

ప్రాస్తు

పరాసు నారి ఇటీవలి వృత్తాంతము.

లండన్, జూలై 23: — పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రక టించుచున్నారు. డెల్లిగ్నినుండి దక్షిణ కాస్పియనునగుల రెండు ముఖమును శత్రువులు భయంకరముగ ముట్టడించిరి. హార్టి బైజానండి కైయోనీకి తూర్పు ప్రదేశమువరకును యుద్ధము మరియు తీవ్రముగా నుండెను. ఉదయముననే శత్రువు లీరంగ మును క్రొత్తగా చెచ్చిన వైవిధ్యలతో హార్టి బైజానీసు మెట్టి సు పీతభూములవద్ద నెదిరించిరి. శత్రుభీరింగి తరంగముల మాశత్రువులు విశేషముగ విదలించెను. శత్రువులు మాపంపుల జేసేరక తమ కందకముల మరుగునకు బోవలసినవారైరి. ఎయిలెట్టి దక్షిణమునందు శత్రుమాకల మా పెద్ద ధీరంగులు చెండాడి విశేషనష్టములతో తరిమివైచినవి. కేసు మెట్టి సు, కాలిఫోర్నియా పీతభూములమీద శత్రు లొనర్చిన భయంక రావస్కందనముల మైద్యములు మహావిజయ వంతముగ పారదోలినవి. ఆప్రదేశమంతట ధీరంగి యుద్ధము రెండంత లధిక తీవ్రముతో జరుగుచున్నది. రాత్రి సమయమున శత్రువులు మూజానది కిరు ప్రక్కలను మిక్కిలి భయంకరముగ పోరాడిరి. ఆవకోరు, బిజోనా ప్రదేశము లందున, సేయింటు మైహియలు ముఖ్యప్రదేశ మందంతటను అదివారులుగు ధీరంగియుద్ధము జరిగెను. బిజోనా వా తుర్తర మున రెండుస్థానముల వద్ద జర్మనులు మమ్మెరించిరి. అంత తీ వ్రమగు పోరాటము జరిగెను. శత్రుల కందు విశేష నష్టము గలిగెను. వా రాక్రమించుకొనిన కొన్ని ప్రదేశముల నుండి మేము వారిని తరిమివైచితిమి. బూర్కాటు, డెవేలియరు వన ముల సమీపమున మూజాబిఖిరములపై నుండు కందకముల జేరుటకు శత్రులొనర్చిన రెండు ప్రయత్నముల మేము విఫల వంతములుగ జేసితిమి. మేము కొంతమంది ధైరీలను పట్టు కొంటిమి.

పరాసురంగ వర్ణనము.

లండను, జూలై 22:— పరాసు ప్రధానరంగముననున్న రైటరుగారి విలేజునుండి 19-వ తేదీన నియమింపబడిన ప్రధాన భాగము నందలి నాల్గవైపు చంగముమీద శత్రువులొసరిన యవస్థలనుగూర్చి కొంత వర్ణించియున్నాడు. ఆయుధమున ప్రవర్తనరీతిక పటాలముయొక్క అయిదవభాగము వర్ణనమునందు. అందలి వైవిధ్య లంకరేచ్ఛకొనబడిన వారయ్యన తమిళులవలె. అవస్థలనుగూర్చి అతడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. జర్మనులు విశేష భాగము వరకెక్కిరి. ఇంక నచటికి పరాసుదళము లొక గుడ్డిపాదువునమాత్రముండెను. కొన్నిచోట్ల పరాసు దళములు శత్రులకు పరువైదు గజములదూరమున మాత్రమే యుండెను. పరాసువారు సుముగ శత్రువులమీదనే యుండిరి. ఒక స్థలమునద్దమూత్రము జర్మనులు పరాసురంగము నాక్రమించుకొనిరి. క్రిందనుండు పరాసు ఫిరంగిదళములకు తమ స్థలమును గాపాడుకొన వశ్యము గాక పోయెను. సాయంకాల సమయమున శత్రులు మరియొక గట్టి ప్రయత్న మొనరించిరి. రాత్రంతయు ద్వంద్వయుద్ధము జరిగెను. ఇరుగెలకులవారు ప్రాణములకు తెగించి అతిసహసముతో పోరాడ నారంభించిరి. కాని ఉదయము సుకీ తాత్కాలికముగ శత్రువు లాక్రమించుకొనిన స్థలములనుండి గూడ వారు బాంబులతో తరిమివేయబడిరి.

జర్మను సందితంత్రములు.

ప్రొక్సిను, జూలై 22:— బాతీయరక్షణమునకును శత్రుకు కృత్రికముగ నుండుకార్యక్రమమునంతయు దొరతనము వారణవివేయునగునని నెహేటువా యేకగ్రహముగ దొరతనము వారి యెడల తమవ్యక్తమును ప్రకటించిరి. సభితులొక్కడ మున నోల లాడుచుండ ఎం. క్లో మెన కొగారు కాలిమార్గము నా తే పిం చుచు గంభీర పన్యాసమును గావించిరి. రిబ్బటుగారిటుల చెప్పిరి. పార్లమెంటుంతయు నాకు వాపట నున్నది గనుక నికమీద మరింత వాగ్ద్యముతో పాలింపగలనని నేను తెలిసికొనగలుగుచున్నాను. జర్మనుల కిప్పుడు సంది ఆవశ్యకము. అగువలన వారేవిధముననైన నిపుడాసంది గావించ బ్రయత్నించుచున్నారు. రాజద్రోహపు కార్యక్రమంతట జరుగుచున్నదని పరాసు వారెరుగుదురు. కనుక పోలీసువారు తమ ప్రయత్నములందు రెండంతల మెలకువ గలిగి యుండవలయును. నీచమైన జర్మను తంత్రముల నడచివేయవలయును. యుద్ధము చేయలేక వినువైతి సందికావలయునని పరాసువారు కోరినయెడల వారా నాయమున కర్పణగారు. ముందంతయు మీరే మొనగూడునను గ్రుడ్డి యాలోచన లుండగూడదు. విశేష ఆశాంతియు నుండకూడదు. పరాసుదేశ మెన్నిటికిని బయింపబడనేడు.

ఎయినుదగ్గర యుద్ధమతిదారుణముగ జరుగుట.

లండను, జూలై 22:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. హర్టిజెను క్రాయాప్రాంతమును దిగిసంతయు యుద్ధము అతిదారుణముగ జరుగుచునే యుండెను. కేసువేటు క్యాబిల్లార్ల యొక్క యుద్ధములవై అన్నేవకులు జర్మను శత్రువులను గురిచూచి ప్రయోగించిరి. అతితీవ్రముగ మాన్సములను జర్మను శత్రువులవలన నుట్టడించిరి. మాన్సవిరులుగూడ భాదాబాహిని వెనగి ప్రతియుద్ధములనే అవిక్రమబలపరాక్రమముల జూపి కంఠదళములతో నిర్భయముగ పోరిరి. కేసుమెంటునుండి జర్మనులు వెనుకకు తరుచుబడిరి. ఇచ్చటనే శత్రువులు నిలబడిరి. అవారన్దమున పోలైరి. మధ్యాహ్నముందు తొలుదొడ్డు మా మొదటిపంక్తిలో శత్రువులు క్యాబిల్లార్ల యొక్క యుద్ధము దగ్గర శత్రువులు కొంచెముచూచబడిరి. యుద్ధ మతిధియానకముగ జరుగుచునే యున్నది. సాంపేసులోను, మ్యాగనుమ వామసాన్యములను కింగులు చిత్రముగ వ్రేలుచున్నారు.

చెక్కుడెన్, యెమునరంగ వర్ణనము.

19-వ తేదీన చెక్కుడెన్ ప్రెసిడెన్ట్ 4 మైళ్లదూర జరిగిన యుద్ధమును పరాసువారి ప్రధానకార్యాలయము నున్న రూటరు విలేజునుండి కర్పించుచున్నాడు:— ఈ యుద్ధమును ఆరితేరిన ప్రెసిడెన్టుల గొన పటాలను అవంతి విక్రమముతో పోర పరాసు వైవిధ్యము వెనుకకు పోవదొలికి. పరాసువారి పంక్తులను చేరుటకు జర్మనులను పరాసు వైస్యములకును చాలదగ్గర నుండెను. కొన్నిచోట్ల 15 గజములదూరమే యుండెను. పరాసువారు జర్మనుల తలపై వేలాడుచుండిరి. అతిలోతగు ప్రదేశముందు పరాసు శత్రువులదళములకుచే జర్మనులొకచోట విసయ్యులైరి. ఉన్న ప్రదేశమున లేకుండుట చేసి తమ మూడవపంక్తి పరాసువారు కాచుకొనే పోయిరి. సందిచీకటివేళ శత్రువులు మరలప్రయత్నించి అతిమొండిక భావ బాహిని వెనగిపోరి. రాత్రియగునకు పోయిచేయుండిరి. యుద్ధయగు సుకీ జర్మనులు తాము తుణకలను నశము చేసికొన్ని స్థానము లన్నిటిని కోల్పోయి వెనుకకు తరుచుబడిరి.

రుష్యా

రుష్యా విషమస్థితి గడచుట.
 పెట్రోగ్రాడు, జూలై 22:— దొరతనమువారి విషమస్థితి యంతయు పూర్తియైనదని చెప్పవచ్చును. సాంఘిక మంత్రులు కార్యనిర్వాహకసంఘముతో గలపీ ప్రజాప్రభుత్వ పరిపాలనమును ప్రత్యేక శాఖాంతర వైషమ్య వివాదమును, వైవిధ్యపతాక బహుమతులను, ఆర్థిక విధానములను, ప్రతివిప్లవ విధ్వంసక కలన కాసనములను, కృత్రిమ సేనాధిపతుల విదగ్ధమును వెంటనే ప్రకటించవలసినదని కోరిరి.

రుష్యను లొక్కస్థలమును కాపాడుకొనుట.

లండను, జూలై 23:— రుష్యాఅధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— ద్వీపస్థులకు దక్షిణభాగమున శత్రువులింకను తీవ్రముగనే ఫిరంగుల గాల్పుచున్నారు. టార్సపోలు దిశను శత్రువులు మరియొక యవస్థలనుగూర్చి ప్రారంభించినారు. మా వైస్యములు నిలుకడలేక యున్నవి. కొన్నిచోట్ల నుత్తరువుల నిర్భయము చేయుచు యుద్ధమును మునివేయ బ్రయత్నించుచున్నవి. సాయంకాలమున రెనియోక్లో పోక్రోపుర్నైజ్మోపు పంక్తిదగ్గర నిలిచి పోయినవి. నావికా ప్రదేశములో ననేకశత్రు ముట్టడుల మేము తరిమివైచితిమి. ఆగ్రామమున కీకాన్యముననున్న ఖైరము సేకదాని శత్రువు లాక్రమించుకొనిరి. రిమ్మిక్కు, సెరీతులు రెండును కలయు స్థలమున శత్రువు లెదిరించిరి. కాని రుషేనియనుల ప్రతియుద్ధమువలన యథాప్రకారముగ కాలి నెలకొల్పబడెను.

ఈస్థితి గూర్చియు జర్మను అధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ప్రాచీనమునుండి బాల్టిక్కువరకును ఫిరంగియుద్ధము హెచ్చెను. సెరీతునకు క్రింది ప్రదేశమున రుష్యములను రుషేనియనులు అతిదారుణముగ యుద్ధమొనరించుచున్నారు.

రుష్యను ప్రధాన మంత్రిగారి సందేశము.

పెట్రోగ్రాడు, జూలై 22:— సెరిసింగు ఫర్మనకును, మరొన్ని రేవుస్థలములకును అంపినసందేశములో ఎం. కెరెన్సిగారిటుల బలికిరి. పెట్రోగ్రాడు నందలి కలహములు జర్మనులచే నెలకొల్పబడినవి. అవన్నియు నిష్పడణచి వేయబడినవి. నాయకులు బంధీకృతులగుచున్నారు. అందరు సీ సమయమున దొరతనమువారి సహాయమునకు రావలయునని యతడు వారిని గోరెను. నావికులకును, వైవిధ్యములకును అంపు ఒకయుత్తరువును కెరెన్సిగారు క్రాస్ని సీ వద్ద జరిగిన దిరుగుబాటును గూర్చియు, బాల్టిక్కు నావికులలో జరిగిన రాజద్రోహమును గూర్చియు కొంతకడి జరిపించెను. అవియె పెట్రోగ్రాడునందలి తిరుగ బాటులకును ఆందోళన ములకును కారణము లయ్యెను. ఆ బాల్టిక్కు నావికాదళమునుండి పెట్రోగ్రాడున కంపబడిన ప్రతినిధు లెల్లరిని బండికృతుల జేయుట వత్తరువు లొసక బడెను. అందువలననే యతడు బాల్టిక్కు నావికుల కెంట్రులు కమిటీని వెంటనే విధింపవలయుననియు, దాని స్థానమున క్రొత్తసంఘమును నేరొకదాని నియమింప వలసినదనియు, నావికాదళమున ననుమానములగు వారి నందరిని విచారింపవలసిన దనియు నతడు తుర్తరువుల బంపెను. ఈయుత్తరువులు వెంటనే యాచరింప బడక పోయినయెడల క్రాస్నావటు దళములన్నియు, పెట్రోపానావస్కు, రిబ్బిట్స్ స్టోపు, ఈమూడు యుద్ధనౌకల యందలి నావికాదళములును రాజద్రోహముగ పరిగణింపబడి అందులకు తగు ప్రతికార్యములు వెంటనే యాచరింపవలయును.

చివరను కెరెన్సిగారిటుల పలికిరి:— “రాజద్రోహ మేదేశమును అపాయనముద్రముదరికి తెచ్చెను. జర్మనువైస్యము లిప్పుడే యవస్థలనుగూర్చి నారంభించిరి. ఈకలహముల వలన శత్రునౌకలు విశేషముగ బాధమునొంద ప్రయత్నింపగలవు. ఈయుద్ధింతయు నణచివేయుటకు కఠినచర్య లత్యావశ్యకములు. వైస్యము లప్పుడే కొంతపనిని ప్రారంభించినవి. నావికాదళములు నానిననుకరింపవలెను.”

కెరెన్సిగారు మరల రణరంగమున కేగుట.

లండను, జూలై 23:— పెట్రోగ్రాడునుండి ఇల్లు తొలిచుచున్నది. శ్రీనివాసమునాథు కెరెన్సిగారు మరల రణరంగమునకు బయలు వెడలిరి. కార్మికులయొక్కయు, వైవిధ్యములయొక్కయు ప్రతినిధిసంఘము వారిప్రయత్నముల మూలమున తుక్రవారమునాటి బాల్టిక్కు నావికాదళ ప్రతినిధులు విడచివైపు బడిరి. రుష్యారంగమున పడిన గండి 12 వెస్టుల వెడల్పును 10 వెస్టుల లోతును గలిగియున్నది. రెలిషియా వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

రుషేనియా అధికారుల తంత్రవార్త.

పెట్రోగ్రాడు, జూలై 22:— రుషేనియా రంగమునందలి అధికారవ్యవస్థను రందరము కెరెన్సిగారికిని, పెట్రోగ్రాడునందలి వైవిధ్యకార్మిక ప్రతినిధి సంఘములవారికిని, పెట్రోగ్రాడునందలి కలహములన్నియు విప్లవమునకు ద్రోహకరములని తెగడుచు, తిరుగుబాటుచేసిన వారి నడచివేయుట కెంతటి కఠినప్రయత్నములవైన సెనరింపవలసినదనియు, ఎన్ని విధములవైన, వలయునేని సాయుధవైవిధ్యకలహముల నంపియె నను తాము దొరతనమువారికిని, వైవిధ్యకార్మిక ప్రతినిధివర్గము వారికిని సహాయ మొనర్ప సిద్ధముగ నున్నారనియు తంత్రవార్త నంపిరి.

తాత్కాలిక ప్రభుత్వ ప్రకటనము.

లండను, జూలై 23:— రుష్యావారిటుల దెలియజేయుచున్నారు. తాత్కాలిక ప్రభుత్వమునా క్రిందిప్రకటనమును వైవిధ్య కంపిరి. మాడువారముల క్రిందట వైస్యములన్నియు మహా విప్లవాదేశమున యుద్ధమంత్రిగారు యాజ్ఞలనుసరించి నడచుకొనుచు వైస్యలింగమున తీవ్రముగ యుద్ధమొనర్చి 22,1000 మంది శత్రువులను వైచిలముగా బట్టుకొనిరి. జూలై నెలారంభమున యుద్ధమున కేతెంచిన వైస్యములు యాయుత్సాహముతోడనే వచ్చిరి. ఈ మహా వీర భటులు జర్మనులు పాటుల చేతెదరింపబడిన వారయ్యు, వెనుకనుండి ద్రోహకరములగు తిరుగుబాటులు చేశమునంతట వ్యాపించుచున్నను నిందుకయు సరకుసేయక తమ గౌరవముల మాతృభూగౌరవమున పరిగణించి, విప్లవవిజయమే తమ జీవములకంటె నెక్కుడను అభిప్రాయముతో యుద్ధమును కొనసాగించిరి. బాతీయలయులు దేశాంతరము నందలి తిరుగుబాటు నణచివేసినవి. కాని దేశమున కావలనున్న శత్రువులవలన విప్లవఫలితములకు హెచ్చు ఆపద వాటిల్లునున్నది. వారిలోన వైస్యముల నన్నిటిని కేదీసికొని కుట్ర యంత్రములచే ననేక యవస్థలనుగూర్చి నొసరించుచున్నారు. వైవిధ్య లారా! భయపడవలదు. మాతృదేశస్వచ్ఛాగ మీ యకార్యకరణముల పాటింపక ముందున కరుగుదు!

క్రొత్త రషియా అపాయమున మునుగుట.

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన
 పెట్రోగ్రాడు, జూలై 22:— క్రొత్తగ నియమించబడిన తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించిరి:— “పాదులారా! విషమకాలము తలస్థించినది.” మనలో కొంతమంది స్వామిద్రోహులై ప్రకృతిని శత్రువులకు సానుకూలపడుట చే రషియాను రణముఖముననున్న రుషియాను వైస్యములను కెయిజరుగారి పటాలములు పోల్చులిగినవని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. రెండువిధముల చేతను క్రొత్త రషియా ఇప్పుడు అపాయ సముద్రమున మునిగియున్నది. ఇదివరలోదాగియున్న సరిగ్రదక ప్రతికూల వైస్యములు విజృంభించ నారంభించినవి. కాని దేశమంతయు యభివృద్ధియగు దశయందుండుటచేతను ప్రజల నయ్యకముచేతను సమయము బాచి ఎట్టి యాందోళనను లేకుండగ తగినచర్యలను తీరముగ జరిపించ గల నయ్యకమును ప్రభుత్వమువారు కరిగియుండిరి. మొదట యెదిరించ వలసిన ముఖ్యవిషయము.— విదేశీయులగు శత్రువులను ఆరికట్టు సాధనములరయుట అరాజకులగునట్టియు, పరిగ్రదక ప్రతికూలవాదులగు వారు క్రొత్తప్రభుత్వము వారివై తిరుగ బాటు జేయకుండగ కట్టుదిట్టమును జేయవలెను. క్రొత్తసంతకము ఈ రెండు విషయములు జనుద్రుముగ జరుగుటకు వలయు సాధనముల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు ప్రయోగించెదరు. ఇదేశకాలమున ప్రభుత్వము వారు తమ విశేష పద్ధతిని పాధించెదరు. కేవలము స్వప్రయోజనార్థమే రషియాను వైస్యములు సోర వలయును. కాలిమానుల వారము ననుసరించి ప్రజాప్రభుత్వపు హక్కులు మన్నించ బడును. కనుక మిత్రమండలివారి విదేశ పద్ధతులను, తిదితక విధానములను నిశ్చయించుటకు ఆగ్రహమునమున అంతర్జాతీయత్వ మందలి వానినధి నికదానిని సమానేశము జేసెదరు. ఇవన్నియు రషియా పరివర్తనము ననుసరించి నిర్ణయించబడును. ఆ సందాయము రషియా తరఫున గాజ్యాంగకర్తలను ప్రజాప్రభుత్వ ప్రతినిధులను పని జేసెదరు. కెరెన్సిగారు 30-వ తేదీన న్యాగియాత్రు, సభకు సభ్యుల నెన్నుకొనుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. దేశమునకు సంబంధించిన సమస్య సేకదానిని ముఖ్యముగ పూరించ వలసియున్నది. — అదేదన.— పురపాలక సంఘములకును, జెస్ట్రోపు నునకును సమానముగ నట్టియు, రహస్యవైస్యము తిన్నవై నట్టి ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము ననుసరించి స్వాతంత్ర్యము మీయవలెను. ఘనముగు యుద్ధలిరుదములను తప్పకరతరగతులను, హోదాలను తగ్గించుటకు క్రొత్తగ ఉత్తరువులు జారీచేయబడును.

రుద్రవన లింకను వెనుకకు మరలుచుండుట.

లండను, జూలై 22:—రుద్రవన లింక ప్రకటించు చున్నాడు. ద్వీప్కునుకు వైర్యులి దిశనింకను తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది. టార్పుపోలనకు పట్టు ప్రదేశము నింకను శత్రువులెరించు చున్నాడు. మున్నెములు సెటను నది వెనుకకు బోవుచున్నది. శత్రులు బాగోచ్చులియా నాక్రమించిరి. అది టార్పుపోలనకు సంబంధించిన గ్రామము. మున్నెముల సంఖ్య యమితముగ నున్నట్లుజేసి ము తిరోగమన మించుకము, కష్టసాధ్యము కాలేదు. మైనిటల చిక్కుములు స్థిరముగ నుండవలయుటకు నను, ఉత్తరపులు బాగుగ పాటింప బడవలయును. మున్నె, ముల్గులు కాన్యోక్తుములకను మేము వెనుకకు మరలకలసి వచ్చెను. బావిలోను విడిచి లోముట్టానది కుడిప్రక్కకు బోవునటుల శత్రులు"మమ్ము బలకరింపజేసిరి.

రుషియా ప్రధానమంత్రి ల్యావు ప్రభువుగారు మంత్రిత్వము వదిలివెళ్ళుచుండుట

లండను, జూలై 22:—భూమి విషయమై నుద్దేశించ బడిన సవరణల కంగీకరించ కుండుటయే గాక తక్షణము ప్రజా ప్రభుత్వమును (రిపబ్లిక్) ప్రకటించినచో అపాయకరముగ నుండునని తలంచెను. తన సహకారుల యొచన ననుసరించి భూవిషయమైన మార్పులను జేసినచో రషియా దేశమునకు వి నాశకాలము తలపొందునని తలచి యితరుల యభిప్రాయముతో ఏకీకరించలేదు. ఈసమస్యలయెట్టిని పూరించుటకు కాన్స్టాన్టినోపులుగలసభనాకేరిగిన వారని వాదమునన్నిటి. 'మ్యామా' సభ నెత్తినేయుమార్పుల లనుగుడ ప్రధానమంత్రిగారంగీకరించలేదు. ప్రభుత్వమువారి విధానమంతయు కార్మిక వైరికప్రతినిధి సంఘముల అభిలక్షణమునకును సభనాకేరిగిన తీర్మానముల ననుసరించి యుండవలెనని వ్యక్తీకరించిరి.

రషియా మంత్రివర్గమున మార్పులు

పెట్రోగ్రాదు, జూలై 22:—ఆర్థికపు రాకపోకల వివ్యాకాళి వ్యాయకాళి మంత్రిల రాజీనామాలు స్వీకరించ బడినవి. క్లెమ్మెన్టోవ్ నవ్యసరకు ప్రత్యేకాధికారము లేకుండగనే క్రసాపుగారి ప్రధానమంత్రిగ నియమించిరి. సెరెబ్రెన్స్కిగారు జేయ మంత్రిగను, తపాలమంత్రి మంత్రిగను నియమించబడిరి.

బెలియము

బెలియను యిసుకడిబిల్లులు, జర్మనులయుద్ధము. లండను, జూలై 22:—ప్రధాన కార్యాలయము వద్ద నున్న టైటరుగారి విలేఖకుడిటుల వ్రాయుచున్నాడు. బెల్జియను ఇసుకడిబిల్లులవలన జర్మనులు విశేషముగ ఫిరంగియుద్ధముల గత కొలదినికంటెనుండియు మొలచుచున్నాడు. వారి యుద్ధ తీవ్రత దినదినమును హెచ్చుచున్నది. జర్మనులను బంధపంక్తిని బలపరచుముగ జేసికొన ప్రయత్నించుచున్నాడు. వారచటినుండికింగురాయలు రిఫ్యూజీనలను, వాస్తవంపటను సేవలను ఇటీవల తరిమి వైచిరి. కాని ఆస్థానములు ఆ క్రమణ యోగ్యములు గ లేనందున వారు వెంటనే యవటినుండి మరలిరి. ఈయుద్ధము వలన గలిగిన ఫలితమే మనవిశేషప్రదేశ మెవరి యాక్రమణమునను లేకయుంటునే పడియున్నది. జర్మనుల కిటు నిరంతరమును బాధలు కలుగుచున్నవి. అందులకు ప్రధానకారణము సముద్రము మన స్వాధీనమున నుండుట. ఇంతయు కాక విశేష ప్రదేశమును యుద్ధకాకలు ఫిరంగులతో ముట్టడించుట గూడ సంద వింప గలదు.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రకటనము. లండను, జూలై 22:—తూర్పు ఆఫ్రికా అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. జూలై 17వ తేదీని శత్రులు ఓ స కామాను విడచి పెట్టిరి. మేము వారి ప్రధానపటాలమును వెనుకరి విమోచన గోజురకు తరలెటనున్న పర్యవసాది నాక్రమించితిమి. దీనినే 19 వ తేదీని మే మెరించి యుంటిమి. దారుణమగు పోరాటము సంభవించెను. శత్రులు మొండికనముగ నిలవరించు చుండుట యేగాక పలుమారులు ప్రతియుద్ధముల నొనరించుచుండిరి. కాని వారికి విశేషనష్టములు మాత్రమే ప్రాప్తించెను. శత్రులు కిలోపును విడిచిరి. వారి వెనుకటి దళములను మాడబాదికెను వెంబడించితిమి. మాహింజిజ్ యందలి శత్రుల తిరోగమన మింకన స్థైర్యమున్నది. బెల్జియను దళములు చిన్నచిన్న జర్మను దళముల నెంబడించుచున్నవి. ఆజర్మను దళములు దక్షిణమున ఎరిగిరవ్వద్వారా పట్టుచున ఎనా బ్రనునకు బోవుచున్నవి.

కాలిఫోర్నియా యుద్ధము.

లండను, జూలై 22:—నేటి మధ్యాహ్నము పరాసు వాటిలు ప్రకటించుచున్నాడు. క్రియోసి మొగ నుండి మెటిసు వరకును గల పీఠభూమి ప్రదేశమున జర్మనులు భయంకరపు ముట్టడులతో నిన్నటి రాత్రియు ననేక యవస్థులందనముల నొనరించిరి. అనేక భీకర ప్రముత్తుము లొనర్చిన పిమ్మట శత్రువు మాప్రథమ పంక్తిని భేదింప గలిగెను. కాని వెంటనే జరిగిన యనేక ప్రతియుద్ధముల మూలమున వారచటి నుండి తరిమివేయబడిరి. ఒక్క ప్రదేశమున మాత్రము శత్రువు లింక కొంతరంగమును చిక్కబట్టియే యున్నాడు. కాలిఫోర్నియా పీఠభూమియందలి యుద్ధ చాలరాత్రి యైన పిదప సంత మొందెను. అచటి నుండి మమ్ము తరిమివేయటకు శత్రుయెన్నియో ప్రయత్నముల మొనరించెనుగాని అన్నియు విఫలము లయ్యెను.

లండను, జూలై 22:—మొదటి మరఫిరంగుల పటాలము శత్రులచేజిక్కి ఫిరంగులను, తుపాకులను, గోల్పోయెనని జూలై 21 తేదీనాటి పెట్రోగ్రాదు సందేశమున తెలుపబడెను.

లోవ్వు యువరాజుగారి రాజీనామా కారణము.

లండను, జూలై 22:—భూసంస్కరణముల గూర్చి జరిగిన చర్చగూ నది రుద్రవన జేరచునది తన సహచరులతో నేకీకరింపబోవుటయేగాక లోవ్వు యువరాజుగారు ఇంతవేగము ప్రజాపరిపాలనా ప్రకటనను నంపవలదనియు వాదించెను. కానన నియమిత సంఘమే యిట్టి సంగతుల తీర్మానింప తగినదని యతని వాదనము. దూర్వము కాన్స్టానుట తీసివేయట, భాగులేదనియు, వారతనమువారి యనుక్రమణి కంతయు అందరి తీర్మానములబట్టియు, వైరిక కార్మిక ప్రతినిధి సభా సంఘము లన్నిటి తీర్మానముల బట్టియు నుండవలయుననియు వాదించెను.

ఒక పటాలము ఆయుధములతో లొంగిపోవుట.

లండను, జూలై 22:—మరఫిరంగుల మొదటిపటాలము ఫిరంగులను, తుపాకులను ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనము జేసెనని పెట్రోగ్రాదునుండి 21-వ తేదీని సమాచారములు తెలిసినవి.

రుషియా సైనికసన్నాహము.

లండను, జూలై 22:—పరాసు ప్రధాన కార్యాలయము వద్దనున్న టైటరుగారి విలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. రుషియా సైన్యములు మరల యుద్ధమును ప్రారంభించుటకు బాగుగ సంసిద్ధములైనవని తెలియుచున్నది. పరాసువారి కిటులప్రకారమని భాగ్యముగ తరిమి వేయబడి పరిపూర్ణ సామగ్రితో సిద్ధముగానున్నది.

మాడ్రెడు, జూలై 22:—వేల్సె యలో యుద్ధము జరుగునని ప్రకటించబడెను.

చీనాస్థితి.

పాంగాయి, జూలై 22:—ఇదివరలో నావికమంత్రి గానుండిన అడ్మిరలు చన్ పింతువాంగుగారు నావికుల తరపున తాత్కాలిక పరిపాలనమును నెలకొల్పవలయుననియు, పాన్గ మెంటు మరల సమావేశము కావలయుననియు, తిరుగుబాటు జేసిన రాష్ట్రీయాధికారుల కిసింపవలయుననియు, పింగు ప్రభుత్వప్రకమమనియు ప్రకటించెను. నావికాధికారులచన్ పింతువాంగుగారును, టాంగుపేమాయి గారును హేయచీ నాకలో కాంటనునకు బోవుచున్నార. అనాకయొక్క దళములన్నియు వారి వెంబడి బోవునని లేకబడుచున్నది.

Simla

Industrial Commission. To Resume Sittings in November.

SIMLA, July 23. It is understood that the Industrial Commission will assemble in Bombay in the first week of November to resume work under the presidency of Sir Thomas Holland. The Commission will spend the whole of November in the Bombay Presidency and will then proceed to the Punjab and then to the frontier. After touring in Assam the Commission will visit Burma and return to Delhi to write the report. Sir Thomas Holland will return to Delhi after the Commission finishes its labour in Bombay, where he will be present till Lady Willingdon's Exhibition which opens on November 26th.

[REUTER.]

LONDON, July 23. The British communique says:—We carried out a successful local operation southward of Avion and reached our objectives with little loss taking over fifty prisoners. We made raids and bombed dugouts southward of Harvincourt and in neighbourhoods of Bullecourt and Hollebeke. We repulsed raids at Lombartzyde and southeastward of Loos.

TELEGRAMS.

Calcutta

APPLICATIONS FOR WAR LOAN.

CALCUTTA, July 23. The applications to the War Loan are as under:—The figures for Post Office Section for the period ended 18th July and those for Cash Certificates for the period ended 7th July:—

	Post Office.	Cash Certificates.	Total.
	Rs.	Rs.	Rs.
Bombay	58,06,075	1,00,18,828	1,58,24,903
C. Provinces	40,45,700	95,13,629	1,36,19,329
Punjab	49,12,200	82,72,025	1,31,84,225
U. Provinces	41,46,225	57,53,197	98,99,422
Bengal	28,38,375	51,87,997	80,26,372
Burma	12,53,525	27,05,060	39,63,585
Madras	12,77,580	17,38,030	30,15,610
Behar & Orissa	9,96,350	1986,960	29,83,310
Assam	2,91,175	6,92,649	9,83,824

Bombay and Central Provinces cash Certificates for the last two weeks are not received yet. The total loan figures so far as known stand as follows:—

Main section 38,30,25,200, Treasury Bills received in England 1,64,36,600, Post Office Section, 2,53,72,675, Cash Certificates 4, 59, 28, 375. Total Rs. 47, 09, 62, 830.

Bombay

The Indian Situation.

BOMBAY, July 23. The Bishop of Bombay in a long letter to the "Indian Social Reformer" on the Indian situation says:—In the present time of excitement the greatest lack in India is deliberate expression of representative British opinion. The Government of India utter no word and it does not lie with that Government to give constitutional changes to India. It is with the British Parliament and with the British Democracy which it represents that India has ultimately to deal with. The Democracy of Great Britain and Democracies of self-Governing dominions "says the Bishop," can have only one ideal for the future of India, and that is that India should eventually attain self-government.

Self-Government.

The Bishop urges on Indian politicians to consider the temperment of the British democracy, to take such action as will commend them to it and to avoid such action as will irritate it. The immediate object of Great Britain is to win the war. The British democracy will therefore think them an abominable nuisance for presenting a feverish agitation during the war. "I wish to impress upon the people of India," says the Bishop, "that their aim should be now to deserve self-government. All self-government that has a history in history has begun in successful self-government of small areas. India was given under Lord Ripon a chance of learning self-government in Municipalities: that chance had been extended from time to time. Can India as this moment point out with pride to her municipal government? Has it shown that there are large numbers of Indians ready, willing, and able to make disinterested and efficient councillors? India was asked for 6,000 volunteers. In all these months not even two thousand have applied. Has it ever struck to the educated in India that at this moment if it wants a great place in the Empire as Australia and Canada, it must be as ready to die for the Empire? Class exclusiveness is one of the pet aversions of British democracy and it will quickly recognise that caste exclusiveness is both stronger and harsher. I should say that until education is so diffused that authority and positions of trust under the Government are sure to be pretty equally distributed among the different castes and communities, full self-government cannot be given to India without leading to a result which would have nothing in common with democracy."

Behar

The Champaran Enquiry Committee.

BETTIAH, July 23. At to day's sitting of the Agrarian Enquiry Committee two more planter witnesses were examined. The Manager of Belga factory who was a Tikka in villages under Ramnagar Raj said the Raj had asked them in their lease to collect abwabs from ryots and not to forego them. The rent he paid to the Raj was more than could actually be collected according to rental and to obtain profit he had increased the amounts of abwabs mentioned in the lease. The system of collecting abwabs had come down from times immemorial and he carried it on. Witness denied all allegations against him. In 1908 during Bettiah disturbances there was not a single case or single complaint in his Zemindari with regard to abwabs. He said that the ryot would rather pay twice the amount of abwabs as abwab than have his rent increased. The committee meets next at Motihari on Wednesday.

Punjab

The Indian Science Congress. Fifth Meeting.

LAHORE, July 23. The fifth meeting of the Indian Science Congress will be held in Lahore on January 9th, 10th, 11th and 12th 1918. His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab has consented to be the patron of the meeting and Dr. G. T. Walker, C. S. I., will be the President. The following sectional presidencies have been appointed:—Agriculture. Dr. L. Coleman (Bangalore); Physics and Mathematics. Dr. Wali Mahomed (Aligarh); Chemistry. Dr. G. J. Fowler (Bangalore); Zoology and Ethnology. Dr. Chowduri (Calcutta); Botany. R. S. Hole Esq. (Dehra Dun); Geology. E. S. Pinfold Esq. (Rangoon); Dr. J. L. Simonson of the Presidency College, Madras, will be the General Secretary and A. S. Hemmy Esq., and Rai Sahab Rumi Ram of the Government College, Lahore, will be local Secretaries.

LONDON, July 23.

The Salonika communique says:—We made a successful raid at Homondos southward of Serez. Our aeroplanes bombed Demirhisar and Puljovo.

THE GREAT WAR

Mr. Lloyd-George's Merciless Reply

To German Chancellor's Speech

Siam Declares War on Germany

RUSSIAN COUNTER-REVOLUTION FULLY SUPPRESSED

IMPORTANT DETAILS: KERENSKY MAN OF THE HOUR

[Reuter's Agency.]

Great Britain

Mr. Lloyd George's Reply.

Chancellor's Subterfuges Ruthlessly Exposed.
Allies Fighting for Freedom and Democracy.

LONDON, July 23.

Speaking at the Belgian Independence Day Feast at Queen's Hall, Mr. Lloyd George said that Belgium for three years had suffered humiliation, servitude, and anxiety, but at the end Belgium would be greater than ever. Her deliverance was surely coming (Loud cheers) and France, Britain, and civilisation held that, when it did come, it must be complete. (Cheers.) Turning to the German Chancellor's speech Mr. Lloyd George asked what hope of an honourable peace it contained. It was a dexterous, facing-all-ways speech. It was a speech of a man awaiting the military issue. Let the Allies fear that in mind (Hear! Hear!). There were phrases in the speech that the German military powers would understand, phrases about making the frontiers of Germany secure. That phrase annexed Alsace-Lorraine, and had drenched Europe in blood since 1914; that phrase, if they dared, would annex Belgium and Courland and again precipitate Europe into a welter of blood within a generation, unless it was wiped out on the battlefield of Europe. There were phrases for democratic minds. For example, that members of the Reichstag were to get offices, but they would not be Ministers only clerks (Laughter). After saying that on the whole the Chancellor's speech meant that the military party had momentarily won, Mr. Lloyd George proceeded to reaffirm that the form of Germany's Government was her own affair, but what manner of Government we could trust to make peace with, that was our business (Hear! Hear!). Democracy is in itself a guarantee of peace and, if you cannot get it in Germany, then we must secure other guarantees as a substitute. The Chancellor's speech shows that Germany for the moment has elected for war. Belgium was not even mentioned. Its phraseology is full of menace to Belgium. It makes Germany's frontier secure. That is, it takes Metz and Strasbourg and will take Liege and control Antwerp in order to secure German economic interests.

Belgium must be Restored.

The determination of the Allies is that Belgium must be restored as a free and independent people (Loud cheers). Not as a Protectorate. Its sceptre must be Belgian, its sword must be Belgian, its seaboard must be Belgian, and its soul must be Belgian (Loud cheers) I have read Dr. Michaelis' speech as it was my duty, over, twice, three, to seek anything from it which could hope to end the bloody struggle, and I see in it a sham independence for Belgium, a sham democracy for Germany, and a sham peace for Europe; and I say that Europe has not sacrificed millions of her gallant sons to re-establish a soil consecrated by their blood as a mere sanctuary for sham (Loud cheers). Dr. Michaelis tries to dupe his people with illusions, but Germany will find that these, like the others will be dispelled. The harassing six weeks—that's done; the circumvention of the blockade by opening

Submarineism is being Conquered.

the road to Bagdad—that's done; the Zeppelin Raids—where are they?

Now, it is the Turks and the U. Boats—good company for each other.

Owing to submarines, we are told that we cannot last much longer. I am sorry to disillusion Dr. Michaelis at the outset of his career, but truth compels. Gradually, but surely, we are increasing our production and diminishing our losses at sea. Although our apprehensions were great for the summer months, we have gradually decreased our losses. For example, comparing the three weeks of July with the corresponding period in April, we have not lost half of the number of ships (Loud cheers). That is not all. We shall turn out in 1917 four times the number of ships that we did in 1916 (Cheers). And, during the last two months of 1917, we shall turn out as many ships as we did in the whole of last year (Loud cheers). I want to give these figures to the Chancellor so as to help him to give the right interpretation to his own statement (Loud laughter). The Premier continued: "We shall turn out in 1918 six times more than in 1916. (Cheers.) We are a slow people, not quick in uptake, but rather difficult to beat when we begin.

No Fear of Starvation.

The Germans under-rated our intelligence, industry, and determination. But they will starve us—they have said so (Laughter). I am sorry, but, as Premier, I must again tell the truth. Far from starving us, owing to the exertions of our Food Controller and Shipping Controller, the food supply for 1917 and 1918 on the basis of the

present consumption is secured (Loud Cheers.) We are arranging a programme of cultivation that will make 1918 secure, even if our losses increased. I don't want the Germans to harbour the delusion that they are going to put us out of this fight till liberty has been re-established throughout the world." The Premier next referred to the Chancellor's statement that America had not the ships to bring an army across, and he reminded Dr. Michaelis that Germany once said that Britain had not an Army. If Britain, while maintaining and equipping and ever building up equipment for an army of millions and while maintaining the largest Navy in the world can organise herself for a third year of exhausting war to turn out millions of tons of new shipping, is America, with twice our population and endless natural resources, going to be beaten for lack of effort? I predict that, if Dr. Michaelis survives, he will form a different opinion and make a different speech, and that is the one we are waiting and fighting for.

Germany's Real Enemies.

A great German newspaper the other day said that Germany was fighting for the freedom and the independence of the Fatherland. That was never true, and it is less true to-day than ever. The freer Germany is, the better we shall like it. Her rulers and not the Allies are the enemies of the freedom of Germany. We could make peace with Free Germany, but we cannot with Germany dominated by autocracy (Cheers). Since the Russian Revolution and the Russian offer to concede independence to the nations under the Russian flag the last shadow of the pretext that Germany is fighting for freedom has vanished. It is now a struggle between a group of democratic freemen and a group of nations governed by military autocracy. That is the whole thing.

The Fight for Freedom.

The Premier concluded:—There has been a more significant change announced a few hours ago than the substitution of Dr. Michaelis for Herr Von Bethmann-Hollweg, namely, that a brilliant Russian statesman, the outstanding figure of the revolution and the man whose inspiration has regenerated and revived the Russian military power, has succeeded to the leadership of the Russian democracy (Cheers). In the coming great struggles in the East and the West every German soldier must know that, if he fails, he is dying for military autocracy fighting free peoples. On the contrary, every Belgian, French, and Russian soldier knows that he is risking his life for the freedom and independence of his native land. Every British, American, and Portuguese soldier knows that he is fighting side by side with the others for international right and justice in the world, and it is that growing conviction more than the knowledge of our vast and unexhausted resources, which gives them and us heart to go on fighting to the end, knowing that the future of mankind is our trust to maintain and defend (Loud cheers.)

Opinion of British Press.

The papers this morning cordially approve Mr. Lloyd George's ruthless analysis of Dr. Michaelis's subterfuges.

Australian Premier's Views.

MELBOURNE.—Mr. Hughes, in an interview, said that he entirely agreed with Mr. Lloyd George that Dr. Michaelis's honeyed mouthings are hypocritical cant, intended to soothe the unfortunate masses in Germany and deceive the world. There can only be one end, the complete destruction of Germany's military power. Mr. Lloyd George has behind him a United Empire. The outer Dominions are even more resolute to-day to prosecute the war to victory on the field of battle than at the commencement.

British Airmen Attack Raiders.

LONDON, July 23.

The air battle lasted an hour over Essex this morning. Seven German aeroplanes appeared at 8-30 from the south-east travelling west but British aeroplanes compelled them to turn eastward. The rattle of machine-guns and bursting of shell could be heard as the raiders came over. Three British aeroplanes surrounded one German and drove it westward, all four disappearing in the haze. Another British machine chased the Germans eastward. The machines were at a great height and soon all disappeared.

A Raider Brought Down.

The Press Bureau announces that the air-raid casualties are now eleven killed and twenty six injured. The damage is insignificant. A Flying Corps patrol engaged the raiders as they returned to Belgium and brought down one in the sea near the coast.

TELEGRAMS.

Further Details.

Telegrams from correspondents in Kent and Essex show that the attempted raid on London was unequal to that of the 7th instant. Bombs were dropped on Felixstowe and Harwich, but little damage was done, except for smashing glass. The raiders apparently had a very rough time, as isolated stragglers were seen scurrying home. Observers on the coast are loud in praise of the British aeroplanes which emerged seemingly from nowhere, ascended very rapidly to a height of 10,000 feet and remained for hours patrolling in the air. The Germans again had the luck to be able to hide themselves in the clouds.

British Repulse Raiders.

LONDON, July 23.

A British communique says:—We repulsed raiders eastward of Le Verguer. There were many air fights yesterday evening. We brought down two aeroplanes and drove down four. One of ours is missing. We brought down a hostile balloon in flames.

The Navy's Work.

Sir E. Carson's Indignant Reply to Critics.
ANSWER TO GERMAN CHANCELLOR.

LONDON, July 23.

The freedom of Belfast was conferred upon Sir Edward Carson to-day. In his speech Sir Edward Carson referred to the nation's ignorance of the Admiralty's work. It angered him to see big newspapers' headlines "What is the navy doing?" Such writers did not recognise that the navy was policing at least two hundred million square miles of sea. Nor did they realise that every morsel of food they ate was due to the navy's ceaseless exertions. He had never encountered more able, courageous, determined, or loyal men than the navy men. Contrary to the common practice the navy loathed and detested advertisement. Sir Edward Carson proceeded that the nation longed for peace, but that it would never agree to it while Prussianism reared its head above water longing to trample underfoot the liberties inherited from long ages. Referring to the speech of Dr. Michaelis Sir Edward Carson said it sounded hollow. The Germans wanted peace. We were prepared to treat to-morrow, not with Prussianism but with the best of the German nation, and as an earnest of their sincerity that they did not want to acquire territory nor do violence to others let them first withdraw their troops behind the Rhine and show contrition towards the humanity of the invaded territories. Then we would willingly negotiate and see what could be done for the salvation of the world evermore, and its release from the terrors of war.

Industrial Unrest in Britain.

Commission's Report Published.

Interesting Recommendations.

LONDON, July 22.

The report is published of the commission of inquiry into the industrial unrest the appointment of which was announced by Mr. Lloyd George in his speech in the House of Commons on May 24th on the motion for adjournment for Whitsun. Summarising the report of the District Commissioners Mr. Barnes says that they show strong feeling of patriotism among the employers and the employed who are determined to help the State in the present crisis. The majority of workmen are sensible to the National difficulties. All the Commissioners emphasise that the leading cause of unrest is the increased cost of living, unequal distribution of food and belief in profiteering. The Operation of the Munition of War Act is undoubtedly a serious cause, particularly the restriction on a workman's selecting his sphere of labour while changes in working conditions especially the introduction of female labour have been made without consultation with work people. The causes of unrest which are local and not universal include inadequate housing, liquor restrictions, and industrial fatigue. There is also a belief prevailing that pledges are not observed as they were before the War and there is woolly uncertainty with regard to the industrial future. The commissioners recommend inter alia: First: The immediate reduction in food prices, Government to some extent bearing the increased price of food, a better system of distribution; Secondly: participation of labour in the affairs of the community as partners rather than servants; Thirdly: Closer contact between the employer and the employed; Fourthly: Granting of larger discretion to Pension Committees with regard to treatment of discharged soldiers and fifthly:—the raising of agricultural wages in the western area to twenty-five shilling weekly.

A State of War.

LONDON, July 23.

MADRID:—A State of war has been proclaimed in Valencia.

Russia

Russian Ministerial Changes.

LONDON, July 23.

PETROGRAD.—The Ministerial statement regarding resignations notes the resignations of the Ministers of Finance, Communications, Public Instruction, and Justice, and appoints M. Nekrasoff as Minister without portfolio and acting Premier during M. Kerensky's absence and M. Tseretelli, Minister of Interior and of Posts and Telegraphs.

Prince Lvoff not only disagreed with his colleagues regarding land reform, which he considered would ruin Russia, but opposed the immediate proclamation of a Republic. He contended that the Constituent Assembly was the proper body to decide these questions and also disapproved the dissolution of the Duma Council and urged that the policy of the whole Government must be guided by the decisions of an All-Russian Congress of the Councils of Workmen's and Soldiers' Delegates.

TELEGRAMS.

New Russia Imperilled.

Proclamation by the Government.

Energetic Action Proposed.

(LONDON, July 23.)

PETROGRAD.—The remodelled Provisional Government has issued a proclamation beginning:—"Citizens, the fateful hour has struck!"

"The proclamation declares that the Kaiser's armies have broken the Russian front, being facilitated by the criminal levity and blind fanaticism of some and the treachery of others. Both threaten the very foundations of New Russia. The hidden forces of a counter-revolution raise their heads, but the Government, confident of the recuperation of the country and the strength of the people, will act with all energy and resolution which the exceptional circumstances demand. The first capital problem is the application of strength in the struggle against the foreign foe and the defence of the new Government against anarchical counter-revolution any attempt regarding which it will not hesitate to take the most rigorous steps possible. Simultaneously, the Government will again demonstrate by its foreign policy that the Army can only fight with the firm conviction that not a drop of Russian blood will be shed for foreign ends and again confirm the universally proclaimed sentiments of democratic right in pacific pronouncements. It is therefore summoning an Inter Allied Conference in August to decide the general orientation of the Allies' foreign policy and co-ordinate actions with regard to the application of the principles of the Russian Revolution. Russia will be represented at it by democratic representatives as well as diplomats. Steps are proceeding for elections for the Constituent Assembly on September 30th. The chief internal problem is the introduction as rapidly as possible of autonomy for Municipalities and zemstvos on the basis of direct, equal, secret, and universal suffrage. A decree will shortly be promulgated abolishing classes and ranks of officials and all decorations except those for great military deeds."

Russian Premier's Message to the Baltic Fleet.

His Firm Yet Conciliatory Attitude.

PETROGRAD.—M. Kerensky in a message to Helsingfors and other ports says that disturbances in Petrograd organised by German agents have been suppressed and arrests are proceeding. He appeals to all to rally to the Government. M. Kerensky in an order to the Army and the Navy reviews the revolt at Kronstadt and sedition in the Baltic Fleet which led to the outbreak in Petrograd and the abridged orders to be given for the arrest of the deputation from that Baltic Fleet in Petrograd. He therefore orders the dissolution of the Central Committee of the Baltic Fleet, the election of a new committee and the despatch to Petrograd for trial of all suspects in the fleet. If this order is not executed then the Kronstadt detachments and crews of the battleships Petropavlovsk, "Republic" and "Slave" which have disgraced themselves will be branded as traitors and rigorously treated.

M. Kerensky concludes:—"Treason has brought the country to the brink of a precipice. German armies have already taken the offensive and the enemy's fleet may try to profit by chaos. Drastic measures are necessary to end the confusion. The Army has already done something and the fleet should follow suit."

Provisional Government's Manifesto.

A wireless Russian communique says:—"The Provisional Government has issued a manifesto to the army saying three weeks ago in accordance with the orders of the Minister of War the armies on the south-western front took the offensive with a mighty revolutionary impulse taking 36,000 prisoners. The first regiments are entered on records of the revolution. These heroic fighters although threatened by German bayonets and in the rear by a treacherous mutiny held their honour, the Fatherland, and the existence and success of the revolution more precious than their lives. The nation's forces suppressed the mutiny in the interior but the revolution is still in great danger from external enemy who having gathered strength has assumed an offensive cunningly, coupled with a traitorous blow in the rear. Soldiers! go forward heedless of cowards and have freedom of the Fatherland."

Russian General Staff's Telegram

Denouncing Treason.

PETROGRAD.—The General Staff on the Rumanian front has telegraphed to M. Kerensky and the Petrograd Council of Workmen and Soldiers' delegates denouncing disorders in Petrograd as treason to the revolution and the army, demanding the most stringent measures including the use of armed force against the rebels and declaring its readiness to support the Government and the Council of Workmen and Soldiers' delegates by every means and to employ armed force if necessary.

Russian Crisis Over.

Proclamation of Republic Demanded.

(LONDON, July 22.)

PETROGRAD.—Government crisis is nearly over. Socialist Ministers in agreement with the Executive Committee have delivered an ultimatum demanding the immediate proclamation of the Republic, abolition of all classes, divisions, ranks, badges and medals, reform of land, and of the financial and economic systems, firm measures against any counter-revolution and the dismissal of all unfaithful Generals.

M. Kerensky Goes Again to the Front.

A telegram from Petrograd says that on Saturday M. Kerensky again set out for the front. The deputation of the Baltic Fleet was released on Friday night at the instance of the Central Committee of Workmen and Soldiers' Delegates.

First Machine Gun Regiment Surrenders.

A message from Petrograd dated July 21st says that the first machine-gun regiment has surrendered its guns and rifles.

France

GERMAN PEACE PROPAGANDA IN FRANCE.

Senate Unanimously Votes its Suppression.

Mr. Ribot's Strong Speech.

(LONDON, July 22)

PARIS.—The Senate unanimously passed a vote of confidence in the Government trusting that the Government would suppress all propaganda against discipline and security of the nation. Previously M. Clamenceau made a remarkable speech denouncing pacifism. Amid general cheers M. Ribot said that now he knew that the whole of Parliament was behind him he could govern more strongly. Germany needed peace and meant to secure it by any means. The French were in the presence of a campaign of treachery and the Police must redouble their vigilance. The foul German propaganda must be suppressed and if France wished for peace through weariness she was no longer worthy to be called France. There must be no blind optimism and also no excessive uneasiness. France could not be conquered.

Rumania

Rumanian Army Prepared.

(LONDON, July 23.)

Reuter's correspondent at the French Headquarters says:—"News has been received from Rumania that the army is thoroughly prepared to renew the war, having been thoroughly re-armed, re-equipped and trained under French direction."

Greece

Greek and Belgium.

The King's Message.

(LONDON, July 23.)

ATHENS.—The King has telegraphed to the King of the Belgians on the occasion of the Belgian Independence Anniversary sympathetically, conveying Greece's hope of an Allied triumph.

Belgium

German Activity on Belgian Dunes.

(LONDON, July 22.)

Reuter's correspondent at Headquarters reports that the activity of German artillery has been the feature along Belgian Dunes for some days and has been steadily increasing. The Germans attempted to consolidate along the support line from which they drove back battalions of King's Royal Rifles and Northampton's recently but the position was rendered untenable and they retired. The only territorial result of the attack has been the creation of a very wide "No Man's land." Germans are permanently menaced in this area owing to our command of the Sea and the likelihood of a long-distance monitor bombardment.

Africa

East African Communique.

(LONDON, July 23.)

The official communique from East Africa says:—"Enemy evacuated Oshakama on July 17th. We pursued his main body and occupied a ridge northward of Masongobe which we attacked on the 19th. Severe fighting took place. Enemy stubbornly resisted and frequently counter-attacked but sustained heavy losses. Enemy evacuated Kitope and we drove his rearguard in the direction of Madaba. Enemy retreat towards Mahinge continues. Belgian columns are pursuing small German columns to south through Egeruka westward of Euatron."

China

The Chinese Situation.

Navy's Demands.

(LONDON, July 22.)

SHANGHAI.—Admiral Chen Pink Wang, ex-Minister of the Navy has issued a manifesto on behalf of the Navy, demanding the maintenance of the Provisional Constitution, the re-assembly of Parliament, and the punishment of rebellious provincial Governors, and declaring that the Peking Government is illegal. Admirals Chen Pink Wang and Tang Shao Yi are proceeding to Canton in the cruiser 'Haichi.' It is expected that the whole cruiser squadron will follow.

Siam

Siam Declares War.

Germans and German Ships Arrested.

(LONDON, July 23.)

BANGKOK.—Siam has declared war on Germany. She has arrested Germans and seized 18,965 tons of German shipping.

French Front

Fighting Continues Desperately.

(LONDON, July 23.)

A French communique says:—"The battle continued all day with extreme violence in the region of Hurbise and Craonne. Observers located numerous German batteries whose principal efforts were directed against the Casemates

and California Plateau, which powerful effectives incessantly attacked. We resisted with admirable bravery in hand-to-hand fighting, vigorously counter-attacking. The enemy was thrown back from Casemates, to which he had clung, with enormous losses. The enemy gained a footing in the California Plateau first line during the afternoon. Fighting continues desperately. Cannonading is lively in Champagne and on the left of the Meuse."

The Fighting Front Described.

Reuter's correspondent at the French Headquarters describing the attack on a four mile front in Chemin-des-Dames Sector on the 19th instant, in which the fifth division of the Prussian Guard composed of picked battalions took part and were repulsed, says everywhere along the crest the Germans have only a stone's throw to climb to reach the French front lines. In some places the lines are only fifteen yards apart, the French hanging almost vertically over the Germans. The latter obtained a single success at one point because it was practically impossible for the low French artillery to protect their own front line. The enemy made another attempt at twilight and a desperate hand-to-hand conflict raged all night, but the enemy was bombed out of all his momentary gains by the morning.

Struggle on California Plateau.

Enemy's Vain Effort.

(LONDON, July 23.)

This afternoon's French communique says:—"German attacks accompanied by violent bombardments continued last night on the plateau from before Craonne to Casemates. After extremely violent attempts enemy succeeded in penetrating our first line but immediate vigorous counter-attacks ejected him from all but a small portion. The struggle on California plateau only ended late at night. Despite all efforts of the enemy he was unable to drive us from the plateau."

Russian Front

German Version of the Situation.

(LONDON, July 23.)

A wireless German official message says:—"Artillery fire has increased from the Skokhod to the Balne. The Russians and the Rumanians were more active on the Lower Sereth."

Russians Still Retreating.

Owing to Instability of Troops.

(LONDON, July 23.)

A Russian wireless communique says that here was intense cannonading south-westward of Dvinsk. The enemy continues to attack westward of Tarnopol. Our troops continue to retreat beyond the River Sereth and the enemy has occupied Zagorbellia which is a suburb of Tarnopol. In spite of our superiority in numbers our retreat is almost uninterrupted, owing to the instability of the troops, the disregard of orders and the propaganda of Maximalists. The enemy has compelled us to evacuate Babino and to retire to the right bank of the River Lomnitsa.

Rumanians Save a Position.

(LONDON, July 23.)

A wireless Russian official communique says:—"Enemy artillery fire was intense southward of Dvinsk. The enemy developed a further offensive in the direction of Tarnopol. Our troops, lacking stability and elsewhere not obeying commands, continued to retire and paused in the evening on the line of Reniov-Hladki-Pokropuvna-Vybmdiv. We repulsed several attacks in the region of Novica. The enemy occupied a height north-eastward of the Village. The enemy attacked at the confluence of the Rimnik and the Sereth, but a Rumanian counter-attack restored the situation."

Despatches from Galicia state that the breach in the Russian front is twelve versts broad and ten deep.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

United Provinces

Agra Province Zemindars' Association.

Inauguration of Headquarters.

ALLAHABAD, July 23.

Sir James Meston this morning laid the foundation stone of the future Headquarters of the Agra Province Zemindars' Association before a large and distinguished gathering, including several Rajas and Zamindars from various districts.

Nawab Abdul Majid read an address, in the course of which he said that the membership of the Association was 400 and Rs. 8,500 had been promised for the Building Fund. Referring to the War, the speaker said that the Government everywhere was already embarrassed enough, and like good people of a respectable ancient nation they had chosen to keep clear of all political agitation and not to press for the present even their just and reasonable demands on the Government. There would be enough time for all this when both the rulers and the ruled were free from the imminent cares and anxieties of war.

His Honour replied in the vernacular and congratulated the Association on the progress made and pointed out the various duties of exemplary zemindars, among them being the education of their children. His Honour said that it was not edifying to see zemindari members of the Legislative Council reading speeches written by others. They should be able to make their own speeches. Lastly His Honour said that their duty was to help the Government especially during the War in bringing it to a successful issue.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

అత్యంత శ్రమతో

అయ్యో,

ఈ సంగతిని సభ కోమలబుద్ధులు జరుగుననియు... ప్రజాభిప్రాయములు

అత్యంత శ్రమతో

II

అత్యంత శ్రమతో

అయ్యో,

ఒక గొప్ప మంత్రమును పొందాడేమనకు... అత్యంత శ్రమతో

నా యాత్ర, ఈ మధ్యాహ్నమునకే సంఘసంగమము... అత్యంత శ్రమతో

మొదటి దిశగానే భూపతుల యనుగ్రహమువలనను... అత్యంత శ్రమతో

దురభిమానములేని స్వాధీనతను వారివారి విధిని సెర... అత్యంత శ్రమతో

టి. కొండలరాయడు.

III

వ్యాధిమయము.

అయ్యో,

ఈ నెల 16వ తేదీన బయలుదేరిన "కృష్ణాపత్రిక"లో... వ్యాధిమయము.

బు. రామజోగరావు.

IV

మనోదారులు - అస్పృశ్యుల కరణములు

అయ్యో,

ప్రతిజిల్లాలోను వెదవెద గ్రామములకు మనసబు... మనోదారులు - అస్పృశ్యుల కరణములు

చర్చించుకొనినదియు యున్నది. మహాదాస్ తాము ఒక వసూలు... మనోదారులు - అస్పృశ్యుల కరణములు

V

కృష్ణాజిల్లా విభజనము.

అయ్యో,

ప్రస్తుత కృష్ణాజిల్లా విభజనపట్లను దానికి... కృష్ణాజిల్లా విభజనము.

చెంగల్వల సత్యనారాయణమూర్తి.

బొంబాయిరాజధాని సంఘము వారంద రొక ప్రత్యేక... చెంగల్వల సత్యనారాయణమూర్తి.

గ్రామగ్రంథాలయములు, నిర్వాహకవిధులు.

***

ప్రకృతమంధ్రదేశమున పర్యాప్తమయిన మహాయద్య... గ్రామగ్రంథాలయములు, నిర్వాహకవిధులు.

వర్తమానమునందాంధ్రదేశమున నెలకొల్పబడియుండు... గ్రామగ్రంథాలయములు, నిర్వాహకవిధులు.

1. ప్రతిగ్రామమునందును, గ్రామమున కంతయు... గ్రామగ్రంథాలయములు, నిర్వాహకవిధులు.

2. ఈరెండవ విషయము ప్రాయశఃకముగా పెక్కురు... గ్రామగ్రంథాలయములు, నిర్వాహకవిధులు.

సంస్కృత నాటకప్రదర్శనము

క్రిష్ణాపుర నూర్యరాయ పుస్తకభాండాగార కార్య... సంస్కృత నాటకప్రదర్శనము

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

దంతదాహమును తగ్గించుముట్టుకు	0.2
ఉబ్బరసాయనము మూత్రము అడ్డమునకు	1.4
దగ్ధములను చికిత్సచేయుముట్టుకు	0.8
వజ్రగుణముల ధాతువులకు	1.0
బుగ్గిమోరి బుగ్గిములకు సీసా 1.కి	0.12
మూలకంకుర తైలము డబ్బి 1.కి	0.12
తేలుచుండు తేలుకాముకు సీసా 1.కి	0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	0.4
కలగామూత్రము వాంతివ్యాధులకు	0.6
బుగ్గిమోరి బుగ్గిములకు వజ్ర 1.కి	0.8
దాములముట్టుకు సీసా 1.కి	0.6
తేలుచుండు సీసా 1.కి	0.4
తాళిని తైలము; నామ; తీటకు	0.4
బుగ్గిమోరి తైలము డబ్బి 1.కి	0.4
మనత్రిద్రావకము సీసా 1.కి	1.0
కపూరి కేరకట్టు దగ్ధులకు	1.4
కపూరికాగ్ధం ఉబ్బరములకు డబ్బి 1.కి	0.8
వాయువునోట్టుకు నందు	1.0

కొరియన్లము వెక్రొకులువెరుగుటకు
కొనువారి వెక్రొకులకు ఉపయోగము
ఉబ్బరమునకు మందు సీసా 1.కి
కస్తూరిమూత్రము వెక్రొకు, మంచిది 50.కి
ముఖభాగి మూత్రము
ముఖభాగి తైలము పుండ్లకు
విరేచనములకు మూత్రము డబ్బి 1.కి
గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1.కి
కొనోవేదన మూత్రము తలనొప్పిలకు...
కాలినపుండ్లకు చూసే సీసా 1.కి
కేకకు ద్రావకము సీసా 1.కి
తునుమారి మూత్రము, తునుమారివ్యాధులకు
చుండుకు చూసే సీసా 1.కి
కుండరితైలము, ముఖకాంతికి
పగుళ్లకు తైలము కీటిపగుళ్లకు
కష్టకాలవారి చెవిపోటుకు
జులాలి మూత్రము మలబద్ధమునకు
జంతునాలివారి ఎముకలకు

కొరియన్లము వెక్రొకులువెరుగుటకు	0.12
కొనువారి వెక్రొకులకు ఉపయోగము	0.0
ఉబ్బరమునకు మందు సీసా 1.కి	1.8
కస్తూరిమూత్రము వెక్రొకు, మంచిది 50.కి	0.10
ముఖభాగి మూత్రము	1.0
ముఖభాగి తైలము పుండ్లకు	1.0
విరేచనములకు మూత్రము డబ్బి 1.కి	0.8
గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1.కి	0.8
కొనోవేదన మూత్రము తలనొప్పిలకు...	0.12
కాలినపుండ్లకు చూసే సీసా 1.కి	0.8
కేకకు ద్రావకము సీసా 1.కి	1.0
తునుమారి మూత్రము, తునుమారివ్యాధులకు	1.0
చుండుకు చూసే సీసా 1.కి	0.6
కుండరితైలము, ముఖకాంతికి	0.8
పగుళ్లకు తైలము కీటిపగుళ్లకు	0.6
కష్టకాలవారి చెవిపోటుకు	0.6
జులాలి మూత్రము మలబద్ధమునకు	0.8
జంతునాలివారి ఎముకలకు	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

కీర్తిశాలైన గోపాలకృష్ణ గోకటిగారి వద్ద
రంగుల చిత్రవజ్రము.
ప్రతి 1.కి 0.1-0 12 ప్రతులకు 0.9-0
వి. పి. బిర్లు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
బొంబాయి 212, నానాను.

శారదాంబ
ఇది శ్రీ భక్త్యోధిని నామ వాక్యము.
సంఘము రాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందుజాపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. కల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తింబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

పాదాపిడితులకు వరము: ఐవోడిక్ నవోత్తమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

ఆపశుక్రపు రక్తములను జనించు జాడ్యములకు కీరీటమువలె చందు. తుగువులకు, సుచ్చలను, గండములను
తగ్గించు. ప్రాంతివోషధులను ఆస్తి విధములకలన గలుగు చిక్కగోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి క్రింతమైన క్షతు భ కారి.

కనామధి సావంతుని గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
సాగింపును. కఠిమందుల పాచికదోషములను, మలబద్ధమును కారైసంబంధమును వోషధులను పోగొట్టి రక్తమును
తుగ్గించును. కఠిరాగోగమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుంకుటకు 4 డబ్బుల బుడ్డితో ఆమ్ముచును.

వ్రేలుడు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫరనవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Farnswadi. No. 144. No 2. BOMBAY

అశ్విభాషావిప్రశంస

గోపాల్ కవి అశ్విభాషా విప్రశంస
7. 0—0—0 పోస్టేజి లభికము.

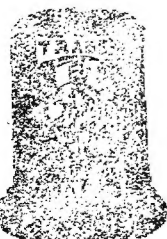
ఆంధ్ర సర్వకళాశాల—విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి గామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రచురించినది. కల 0—4—0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తింబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

లోక పసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బా

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

అమృతాంజనము సాలామిసిరి కాదని రుజువుచేయువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు
నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందకమును. దురభ్యాసమువల్ల బొంబాయిలోనే ధాతునష్టము
కలిగినవారికి మృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి
మురబ్బా సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల పీఠ్యసంపన్నులయి ప్రకాశించును చిర
కాలము ముఖము జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నస్థితియు మానును, ధాతువు
మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును. క్షత్రువు మృదయగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన చేయును. సాలా
మిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూత్, కాండహార్ జేతములలో వైదగుచున్నది. అక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా పోషించును. మనదేశపు 4 గురు మనమూల బలము ఆజేతమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బాను
జేరించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో వేర్వేరు యోగములచేయుచున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయో
గించిన దానివల్ల భౌతిక గుణములుగలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపాదపత్రిక పార్కులతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బివల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవస్థురోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయాషధములు.
బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాధ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/2 పౌను సీసా రూ 0-12-0.

చంద్రవభగుటి
మూత్రవ్యాధులయందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రూ 1-0-0.

వాసవలేహము
దగ్ధులకు మంచిమందు.
1/2 పౌను సీసా రూ 0-10-0.
నవవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్
వర్క్స్
ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists,
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శాకభక్షణము
భరతఖండవాసుల మగు మన మార్యఋషులు
పంశజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెత్తినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా
ముగా పోష్టుచార్జియు మేమేధరించి పంపుచున్నాము.
కెంటన్ నాయుడు.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
కొంకణిగిరి, బొంబాయి 186, (రాడ్డో, మదరాసు)

ఇది రాగివలన తయారు కాబడలేదని రుజువుపర్చగల
సమర్థులకు 100.0.0 యినాం
గుణమిచ్చునయెడల మీరు చెల్లించిన సొమ్ము
తిరిగి యిచ్చివేసెదము.

8జప్తురు (నమ్మకమైన మందు) 8జప్తురు

తామ్రమైనము
అన్ని చర్మరోగములకు, చుచ్చులకు, పొడలకు సిద్ధాషధము.
ఇది శ్రీ గోభ్యూగు చలగారెడ్డిగారు (జమీందారు,
నిడదవోలు) వగైరా కొందరు గొప్పవారు పరీక్షించి మాకు
ధన సహాయము చేయుటచే వృద్ధినిగిరి రాబడినది. ఇది
యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను అతిమూత్రము నయినను
జీర్ణించి ముఖవ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రామ
బాణమువలె ఖండించి యోగవంతులగా జేయును.

1 రకం 100 మూత్రము 10.0.0
2 రకం 100 మూత్రము 4.0.0
సకము బుడ్డున్న ఇగ్గులకును.
యస్. వి. యస్. రాజు అండు సన్స్
(778) లక్ష్మీనగసాపురం ఆంధ్రపత్రికా, గోవానరి జిల్లా.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము

(పద్య కావ్యము.)

వ్యాసమహర్షి విశేషితములగు పదునెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కలశేదము లేల
కలిగె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమాత్రో? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారీగంధమువై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నారు.
శ్రీమిగుల సులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. కల 5.0.0. కర్నూలు పేటే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీలి:— సులభము, మృదుగుధురము, భావగర్భితము
2000 పద్యములకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు. కాలికో
తైండు ధర రూ 1.8-0. పోష్టుఖర్చుల వేరు.
(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగుపండితుడు, ముగ్గునిసిపత్ హైస్కూలు, కడప.